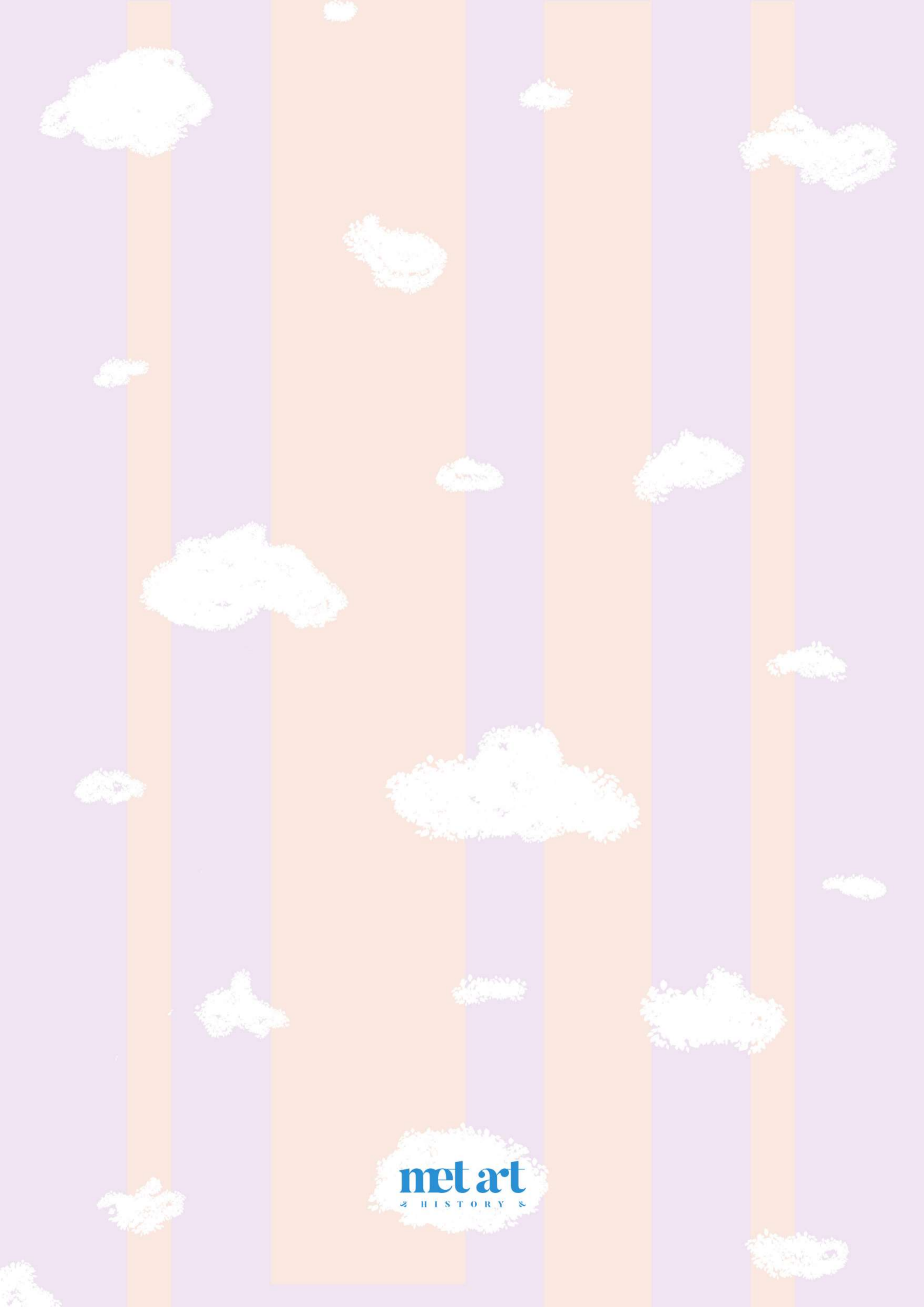

IST OP RIJA

**MODERNE I SAVREMENE
UMETNOSTI**

met art

2 HISTORY 8

Istorija umetnosti

Svetlana Smolčić Makuljević

U okviru predmeta Istorija moderne i savremene umetnosti studenti Grafičkog dizajna, Dizajna interaktivnih medija i Modnog dizajna stiču znanja o pravcima i idejnim konceptima moderne vizuelne kulture i dizajna. Zadatak studenata je da samostalno napišu seminarske radove, ali i da primenjuju praktično znanje, dizajnirajući svoje seminarske radove inspirisani istorijom vizuelne kulture XX veka.

Časopis Istorija moderne i savremene umetnosti broj 3 ima cilj da dizajniranim studentskim radovima oživi istoriju umetnosti i vizuelnu kulturu XX veka. Tekstovi studentskih seminarskih radova pružaju osnovne podatke o umetniku ili pravcu.

IMPRESIONIZAM
IMPR...ZAM
IMPR...AM
IMPR...M
IMPR...M
IMPRES...M
IMPRES...M
IMPRESIONIZAM
IMPR...M
IMPR...M
IMPRESIONIZAM
IMPR...M
IMPR...M
IMPRESIONIZAM

Impresionizam

Kristina Nikolić
Dizajn interaktivnih media

Impresionizam je umetnički pravac koji nastaje u francuskom slikarstvu između 1860. i 1870. godine. Njegovu pojavu najavljuju Englezi Džon Konstabl i Vilijam Turner.

Najznačajniji predstavnici impresionizma i njegovi osnivači su Klod Mone, Eduard Mane, Kamij Pisaro, Alfred Sislej, Edgar Dega i Ogist Renoar.

Nemački predstavnici su Lovis Kornit, Maks Liberman, Laser Uri i Maks Zledogt.

Eduard Mane bio je francuski slikar čiji je rad inspirisao impresioniste, ali on je sam odbio da se svrsta u same okvire impresionizma. Njegov veliki uticaj na francusku umetnost je razvoj moderne umetnosti.

Njegovo najpoznatije ranije delo je Doručak na travi. Pariski salon ga je odbio za izlaganje 1863. Gosine, ali Mane je pristao da ga izloži na izložbi u Salonu odbijenih koja je bila paralelna izložba sa onom u Pariskom salonu.

Doručak na travi, Eduard Mane, 1863.

Impresija, rađanje sunca, Klod Mone, 1872.

Apsint, Edgar Dega 1876.

Pokret nastaje šezdesetih godina XIX veka, kada je Eduard Mane izložio dva remek dela Doručak na travi iz 1863. i Olimpiju iz 1865. Godine. Obe slike su izazvale negativnu reakciju u tadašnjem društvu, ali uprkos tome grupa mladih slikara se okupila oko Manea. U tom krugu koji se okupljao u kafani Gerbua okupljali su se Klod Mone, Pisaro, F. Bazil, Renoar, Edgar Dega, Pol Sean. Tada je počeo da se oblikuje ideja o novom pravcu, oni su sebe nazvali Anonimno udruženje slikars, vajara i gravera. Posle pruskog rata mladi slikari su se odvojili od Manea i prvi put su izlagali 1874. Godine u ateljeu fotografa Feliksa Nadara.

Tada Mone prikazuje svoju sliku Impresija rađanja sunca. Naziv impresionizam upotrebio je Luis Leroy kada je kritikovao tu izložbu. On za list Šarivari piše članak i upotrebljava taj izraz u podrugljivom smislu, ali kasnije i sami slikari kreću da koriste to ime i 1877. Izlažu pod imenom impresionisti.

Impresionisti su kombinovali boje po komplementarnosti boja, ali oni nisu jedini koji su to radili, taj sistem su koristili i fovisti. U impresionizmu ne postoji senka koja nema svetlo i crna boja ne postoji na plarnu, senka se definiše čistijim bojama.

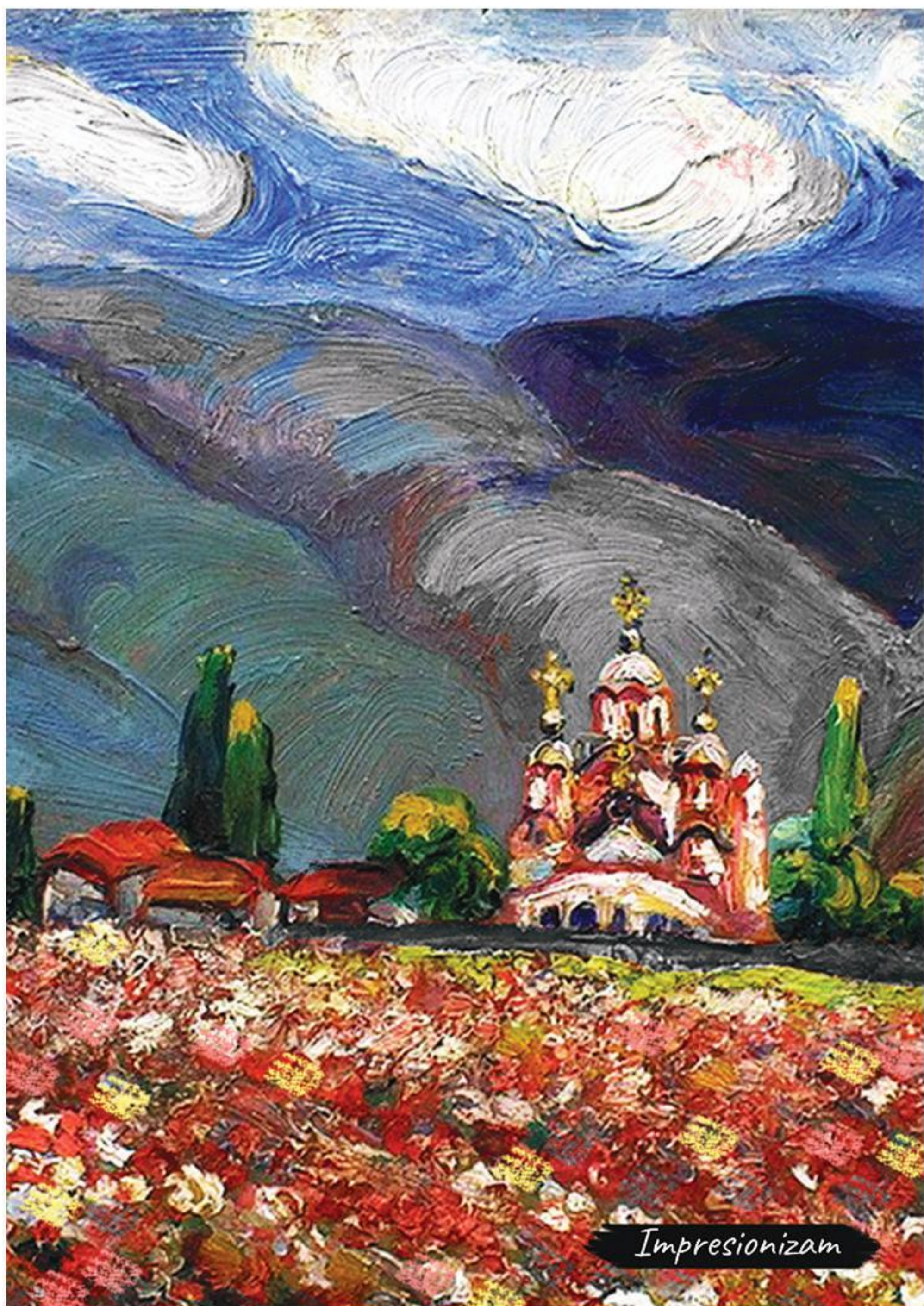
Klod Mone je bio najdosledniji impresionistički slikar. Čak je i impresionizam dobio ime po njegovoj slici Impresija, rađanje sunca. Impresija, rađanje sunca je njegovo delo iz 1872. Godine. Prikazuje Pejzaž Le Herve marine.

Ova slika je izložena na izložbi impresionista 1874. Godine koja je izazvala brojne kritike.

Slika ima nežne poteze četkica, bez oštih kontura. Bazu čine sivi tonovi koji su nanašani u više slojeva da bi dočarali dubinu slike. Ono što se najviše ističe jeste narandžasto sunce koje se oslikava na sivkastoj vodi.

Edgar Dega bio je francuski umetnik koji je bio najpoznatiji po svojim slikama balerina.

Apsint je delo Edgara Degaa naslikano 1876. godine, prikazuje dve figure, ženu i muškarca koji sede od središta prema desnom delu slike. Muškarac nosi šešir i gleda desno, dok je žena formalno odevena, snuždena i gleda prema dole. Čaša stoji na stolu ispred njih. Slika zapravo predstavlja jako izrešenu socijalnu otuđenost osoba u brzorazvijajućem Parizu.

Impresionizam

Impresionizam u Srbiji

Nikola Jovanovic
Graficki dizajn

Impresionizam je umetnički pravac koji je nastao u francuskom slikarstvu između 1860. i 1870. godine kao reakcija na izradu slika u slikarskim ateljeima čiji je cilj bio slikanje u prirodi i beleženje trenutka u slikarstvu, i reakcija na realizam. Osnivači impresionizma a ujedno i najistaknutiji predstavnici su francuski slikari: Klod Mone, Eduard Mane, Edgar Dega i Ogist Renoar. Karakteristike koje odlikuju ovaj pravac su: mešanje boja direktno na platnu, kratki potezi četkama čiji su tragovi bili vidljivi na slici, a za izradu senke u prirodi su upotrebljavali plavu boju.

Boje su nanosili u slojevima, nisu se obazirali na tradiciju, već su slikali onako kako su hteli. Poznati francuski pisac Emil Zola je slikovito opisao nastanak i karakteristike ovog umetničkog pravca „Nama treba sunca, slobodnog vazduha, jedno svetlo i mlado slikarstvo. Pustite sunce neka uđe i slikajte stvari onako kako izgledaju u punoj svetlosti dana.”

Portret Kosare Cvetković
Nadežda Petrović
1905. godina

Ostrvca kraj Krfa
Kosta Miličević
1918. godina

Plava vrata
Milan Milovanović
1917. godina

U Srbiji, impresionizam je formiran sa Nadeždom Petrović, kao najistaknutijom umetnicom toga vremena, koja je studirala u Nemačkoj. Počinje tek u prvoj deceniji XX veka, čak 25 godina posle pojavljivanja u Francuskoj. Naša kritika je smatrala da je impresionizam dekadentan i previše smeo. Preteča impresionista bio je Đorđe Krstić, zapravo učitelj mnogim od njih, a najznačajnija među njima je njegova učenica Nadežda Petrović. Osim Nadežde veliku ulogu u srpskom impresionizmu su imali još Kosta Miličević, Milan Milovanović, Mališa Glišić, Sava Šumanović i drugi.

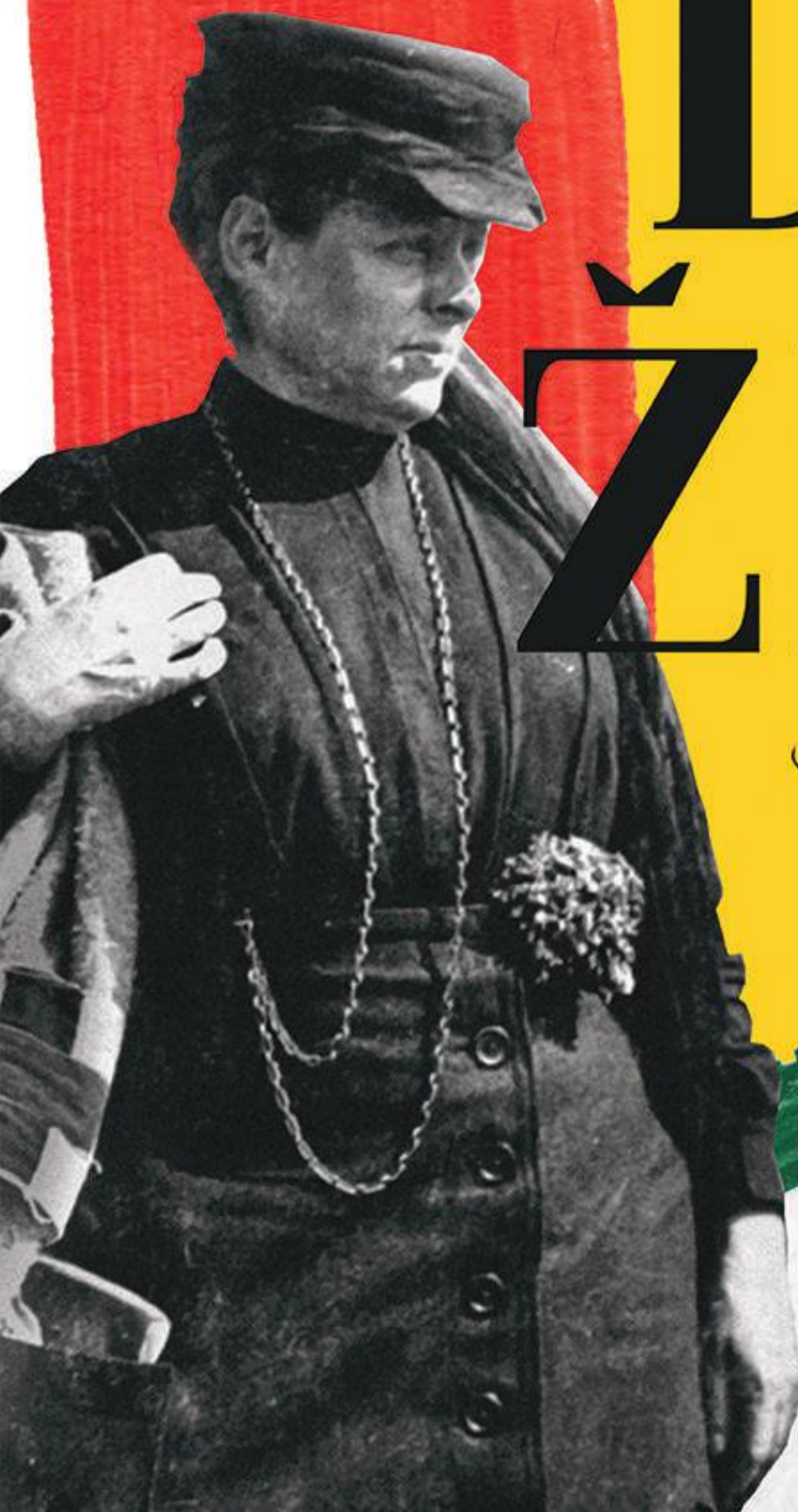
Nadežda Petrović je rođena 12-og oktobra 1873. godine u Čačku i bila je najznačajnija slikarka s kraja XIX i početka XX veka. Sa porodicom se 1884. godine preselila u Beograd, potom 1892. godine postaje učenica u ateljeu Đorđa Krstića, a od 1898. godine počinje školovanje u Minhenu u ateljeu slovenca Antona Ažbea. Već 1900. godine imala je prvu samostalnu izložbu u Beogradu. Stilski se potpuno okrenula savremenim tokovima evropske umetnosti ali je tematski ostala verna nacionalnom. Na njenim radovima dominiraju velike površine, snažni potezi četke, široki i gusti premazi. Volela je da slika portrete i pejzaže, a njen patriotizam ogledao se u izboru tema iz nacionalne istorije, slikanju ljudi i predela Srbije. Njeno umetničko stvaralaštvo može se podeliti na nekoliko perioda: Minhenski (1898.-1903.), Srpski (1903.-1910.), Pariški (1910.-1912.) i Ratni (1912.-1915.).

Kosta Miličević je rođen 3. juna 1877. godine kod Skadra. Od 1895. godine je u Beogradu u školi Kirila Kutlika i za vreme školovanja na njega su jak uticaj ostavili Đorđe Krstić (kolorit) i Leon Koen (secesionizam). Školovanje nastavlja u Pragu (1896. godina) zatim u Beču (1899. godina) a kasnije u Minhenu (1902. godina) u ateljeu Antona Ažbea. U slikarstvu Koste Miličevića možemo razlikovati nekoliko perioda, a to su: školski (1895.-1908.), beogradski (1909.-1914.), veleški (1915.) i krfski (1916.-1920.).

Milan Milovanović je rođen u Kruševcu 19. oktobra 1876. godine gde je završio osnovnu školu i nižu gimnaziju, 1896. godine upisuje likovnu školu Kirila Kutlika u Beogradu da bi već sledeće godine došao u atelje Antona Ažbea u Minhenu. Završio je parišku i minhensku Akademiju do 1906. godine a potom dolazi u Beograd. Po povratku bio je jedan od najobrazovanijih slikara, dobio je zadatak od Ministarstva inostranih poslova da prouči srpske manastire u Srbiji, Makedoniji i Svetoj gori. U slikarskom stvaralaštvu Milana Milovanovića razlikujemo nekoliko perioda: akademski (1895.-1906.), hilendarski (1907.-1912.), ratnički (1912.-1915.) i mediteranski (1916.-1920.).

NIA DE ŽDA

Petrović

Nadežda Petrović

Mina Sakić
Dizajn interaktivnih medija

Nadežda Petrović rođena je 12. oktobra 1873. godine u Čačku u Srbiji, a preminula je 3. aprila 1915. godine u Valjevu. Nadeždini roditelji, majka Mileva i otac Dimitrije, radili su kao učitelji. Zbog očevog posla Nadežda i cela njena porodica preselili su se u Kraljevo, a potom u porodičnu kuću Nadeždinog dede u Beogradu. Ova promena je njoj donela veliku priliku jer je u Beogradu završila Višu žensku školu i ujedno je i položila ispit za nastavnicu crtanja u srednjim školama.

Nadežda je počela sebe da pronalazi u svetu stvaralaštva te je nakon škole otišla u atelje Đorđa Krstića i postala je njegova učenica, dok je ujedno i pohađala školu Kirila Kutlika. Kasnije kad ona postaje svesna svojih crtačkih sposobnosti, Nadežda odlučuje da oputuje u Minhenu koji će njeno slikarstvo usmeriti u nekim novim pravcima. 1898. godine u Minhenu, Nadežda, zbog nemogućnosti da pohađa zvaničnu akademiju, uči i usavršava se u ateljeima Antona Ažbea, Julijusa Ekstera i Angela Jankea.

Tokom boravka u Nemačkoj kreće Nadeždin mihenski period. Taj period traje od 1898. do 1903. godine i on se vezuje za njen rad u ateljeima gde je one kopirala slike starih majstora, slikala portrete bavarških seljaka i bavarške pejzaže. Najpoznatiji radovi tog perioda su "Bavarac sa šeširo" iz 1900. god. i "Vodenica (Iberze)" iz 1901. godine. Prvi veliki uspeh Nadežda ostvaruje svojom samostalnom izložbom u Beogradu 1900. godine. Po povratku iz Minhena Nadežda počinje da se interesuje za domovinu i patriotizam, ona se zato angažuje oko Prve jugoslovenske izložbe, osnivanja Društva srpskih umetnika Lada i Prve jugoslovenske umetničke kolonije u Sićevu. Ona kreće da radi kao nastavnica crtanja u srednjim školama i uz to izlaže svoje radove po mnogobrojnim izložbama i istovremeno se angažuje na društvenom polju tako što je jedan od osnivača organizacija Kolo srpskih sestara i Narodna odbrana. Nadežda uz sve to je bila požrtvovana žena i pomagala je okupiranim oblastima Stare Srbije i Makedonije. U ovom dobu nastaju radovi iz srbijanskog perioda. Njen srbijanski period trajao je od 1903. do 1910. godine gde Nadežda oslikava predele iz okoline Beograda, radi portrete članova svoje porodice, putuje po Srbiji, portretiše, slika radove u poljima, znamenitosti, prizore...

Jedne od poznatijih slika iz tog doba su "Žena sa detetom" iz 1905. godine i "Portret sede žene" iz 1907. Na studijski boravak u Pariz, Nadežda odlazi 1910. godine. U Francuskoj Nadežda stvara radove inspirisanim motivima Sene, Bulonjske šume i predelima iz Bretanje. Njih možemo prepoznati na slici "More" iz 1910. godine. Nakon povratka iz Pariza Nadežda otvara slikarsku školu u Beogradu ali ubrzo nakon toga kreću balkanski ratovi i remete je. U balkanskim ratovima, ali i u Prvom svetskom ratu u Nadeždi je proradio patriotizam i rodoljublje i ona se prijavljuje kao dobrovoljna bolničarka. Nadežda je u pored svog pretrpljenog straha i užasnih dešavanja tokom rata njen duh i ljubav za stvaranjem umetnošću nije bio skrhan te nastaje njen ratni period stvaralaštva. Ovaj period trajao je od 1912. do 1915. godine, slike nastale u toku ratova bile su bez scena ratnih bojišta i horora, nasuprot nastajale su slike manstira, mesta i predela, oficira i šatora vojne bolnice. Na žalost, naša umetnica nije ostala imuna na, tada veliku bolest koja je odnela na hiljade života, tifus od kog je preminula 1915. godine na dužnosti u Valjevskoj bolnici. Nadežda kao umetnica bila je prepoznatljiva po svom komplementarnom koloru crvene i zelene boje i po svojim širokim i smelim pokretima četkice.

An oil painting of a woman with dark hair, wearing a pink jacket over a dark top with a red floral pattern. She is seated at a table covered with a white tablecloth, looking directly at the viewer. On the table in front of her are several pieces of fruit, including what appears to be a peach and some smaller round fruits. The background shows a dining room with wooden chairs and a window with a view of a garden. A decorative plate hangs on the wall behind her. The painting style is soft and impressionistic, with visible brushstrokes and a warm, slightly muted color palette.

**RUSKI
IMPRESIO
NIZAM**

Ruski impresionizam

Polina Dabiža
Grafički dizajn

Izraz ruski impresionizam skoro je došao do široke upotrebe. Do pre nekoliko godina bilo je čudno čuti o takvom pravcu ruske umetnosti. Svaki pismeni čovek zna o lakom i svetlom francuskom impresionizmu, može da razlikuje Mone i Mane, odmah hoće da prepozna Van Gogov suncokret. Ali ruski impresionistički pravac ima svoj poseban i neponovljivi šarm.

realnost i utisak koji ova realnost budi kod gledaoca. U pismu svojoj budućoj ženi Serov je pisao: „U našem veku slikaju samo nešto što je teško i tužno, ništa radosno. Ja želim da stvaram radosno, želim i hoću da slikam samo radosno“.

Posle Italijanskog putovanja Valentin Serov se vraća u Abramcevo, gde i stvara svoje najpoznatije i zaista radosno platno „Devojka sa breskvama“.

Aleksandar Gerasimov
Mrtva pripoda
1952

Igor Grabar
Uličica sa brezama
1940

Konstantin Korovin
Marina u Gurzufu
1915

Konstantin Korovin

Konstantin Aleksejevič Korovin je započeo da kreira svoja impresionistička dela još u studentsko doba, ne bivši upoznat niti sa slikama Sezana, niti sa Mone ili Renuarom. Samo zahvaljujući iskusnom oku Polenova, Korovin je saznao da koristi francusku tehniku slikanja na platnu do koje je intuitivno došao sam. Ali u istom trenu se vidi ruska škola i percepcija kojom su ispunjeni radovi slikara. Teme koje koristi slikar su zaista povezani sa domovinom. Čuveno remek-delo „Severna Idila“ naslikano u 1892. i očuvano u Tretjakovskoj galeriji demonstrira ljubav majstora prema ruskoj tradiciji i folkloru. Ovu ljubav u slikaru je formirao „mamontovski kružok“ – zajednica ruske inteligencije u koju su ulazili Repin, Poljenov, Vasnecov, Vrubel i drugi prijatelji poznatog pokrovitelja umetnosti Savi Mamontova.

Valentin Serov

U slikanju Valentina Serova izraženo se oseti crta, karakterna samo za ruski impresionizam – u slikama je odražen ne samo utisak umetnika nego i njegovo trenutno duševno stanje. Uzmimo na primer sliku „Trg svetog Marka u Veneciji“, koja je bila naslikana 1887. u Italiji, gde je umetnik otišao zbog lošeg zdravstvenog stanja. Sivi i hladni tonovi većinom zauzimaju celo platno što nam daje predstavu o stanju slikara. Ali uprkos tmurnoj paleti, slika predstavlja etalonsko impresionističko delo. „Trg svetog Marka u Veneciji“ odražava promenljivu dinamičnu

Aleksandar Gerasimov

Jedan od netalesovanih učenika Korovina i Serova koji je usvojio njihov lak i ekspresivan način pisma jeste Aleksandar Gerasimov. Procvat stvaralaštva slikara se poklopio sa periodom revolucije, što je značajno uticalo na sadržaj njegovih radova. Radeći za partiju skoro sve vreme Gerasimov nastavlja da stvara pejzaže, bliske njegovoj impresionističkoj duši. Platno Aleksandra Gerasimova „Posle kiše“ otkriva slikara kao profesionalca u prikazivanju vazduha i sveta na platnu. Ove veštine je slikar, bez ikakve sumnje, preuzeo od svojih poznatih nastavnika.

Igor Grabar

Kada pričamo o kasnom ruskom impresionizmu ne možemo da zaneamarimo radove Igora Grabara. Zbog čestih poseta Evrope, on je bio jedan od sjajnih umetnika kojem je francuska impresionistička tradicija 18. veka bila uzor u slikanju. Koristeći tehnike francuske impresionističke škole, Igor prikazuje u svojim radovima potpuno prepoznatljivi ruski motivi. Dok Mone crta cvetiće bašte Živerni, a Dega – lepe balerine, Grabar u istom pastelnom koloritu prikazuje rusku zimu i svakodnevni seoski život. Zanimljivo je to što slikarstvo Igora Grabara nazivaju naučni impresionizam, dakle on je pridavao veliku važnost svetlosti i vazduhu u svakom svom radu, takođe se bavio istraživanjima o prenošenju svetlosti.

AD201

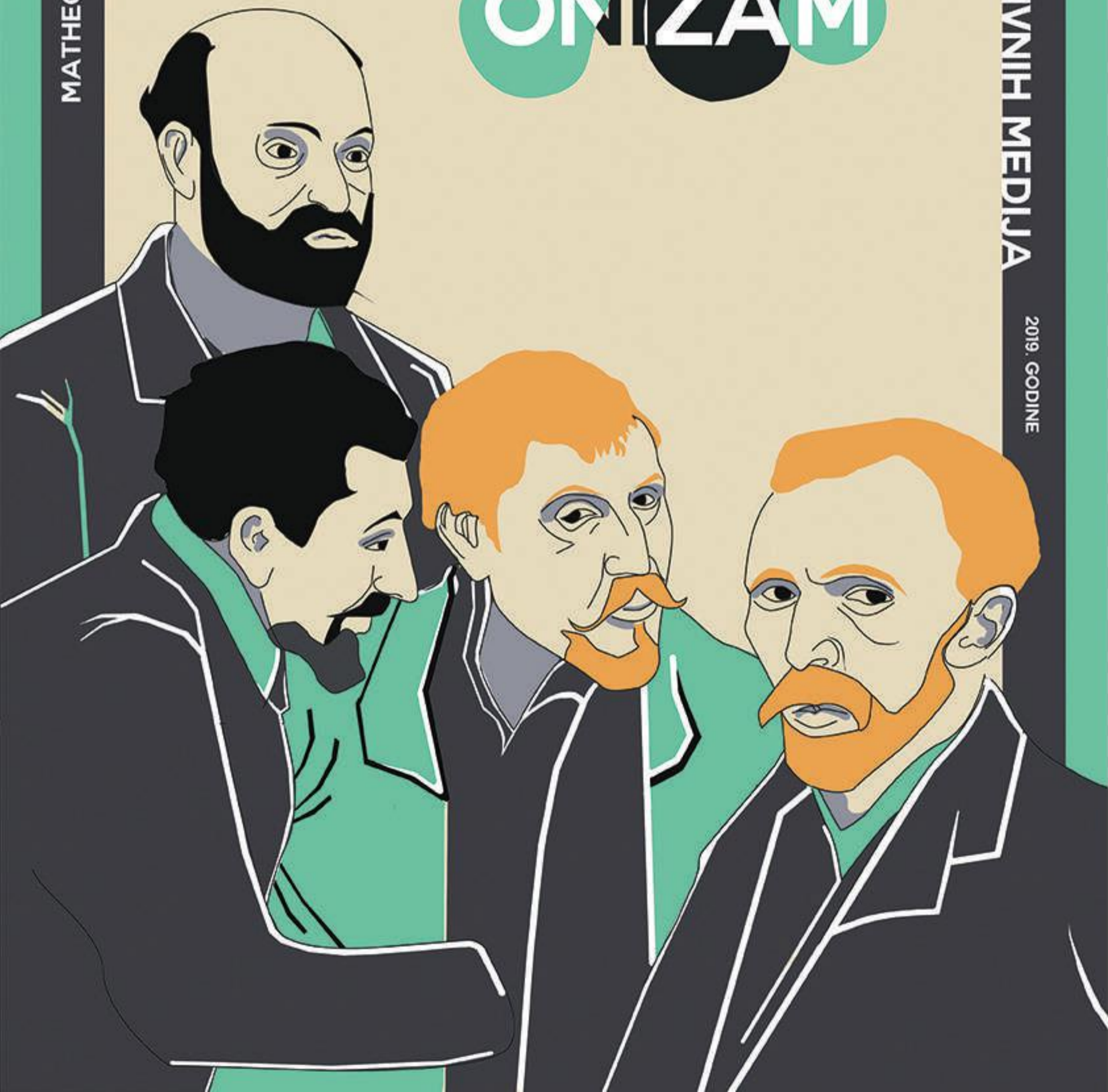
ISTORIJA MODERNE I SAVREMEN UMETNOSTI

POST
IMPRESI
ONIZAM

MATHEO DELALLE 3269

DIZAJN INTERAKTIVNIH MEDIJA

2019. GODINE

POSTIMPRESIONIZAM

Matheo Delalle no. 3269
Dizajn interaktivnih medija

Postimpresionizam predstavlja i nastavak impresionizma i napuštanje njegovih ograničenja. Postimpresionisti nastavljaju da koriste jarke i debeli sloj boje, jasni potezi četkica i stvarni život kao temu svojih slika. Skloni su naglašavanjem geometrijskih oblika, da izobličie formu radi postizanja ekspresije, i da koriste neprirodne boje. Postimpresionisti nisu bili zadovoljni trivijalnošću tema i nedostatkom strukture u impresionističkim slikama, ali ne postoji jednoobrazni pravac koji su oni dalje razvijali. Postimpresionisti su reagovali na impresionizam u dva glavna smera: prvi je slikarstvo Sezana, u kome je izražena težnja za konstruktivnijom i racionalnijom umetnošću i drugi smer koji odlikuje subjektivan i ekspresionistički izraz.

Žorž Sera i njegovi sledbenici su odabrali poentilizam, sistematski upotrebljavajući tačkice boje. Pol Sezan je rešio da povрати osećaj reda i strukture u slikarstvo. On je to postigao tako što je sveo objekte na njihove osnovne oblike, zadržavajući pri tome impresionističke sveže boje. Vinsent van Gog je koristio boje i izražajne uskovitlane poteze četkice da prenese svoja osećanja i stanje uma. Iako su često zajedno izlagali, nisu bili jedinstveni pokret. Od ovog pokreta, kasnije u 20. veku, izdvajaju se mnogi pokreti poput fovizma, neoimpresionizma, kubizma, ekspresionizma, kasnije i nadrealizam. Iako je Sezan počinjao od prirode, kao što je tada bilo uobičajeno, u isto vreme je bio i prvi umetnik koji je smatrao da je piktoralna forma bitnija od prirodne forme objekata i modela.

„Moderna Olimpija”,
Pol Sezan

„Vizija posle pripovedi”,
Pol Gogin

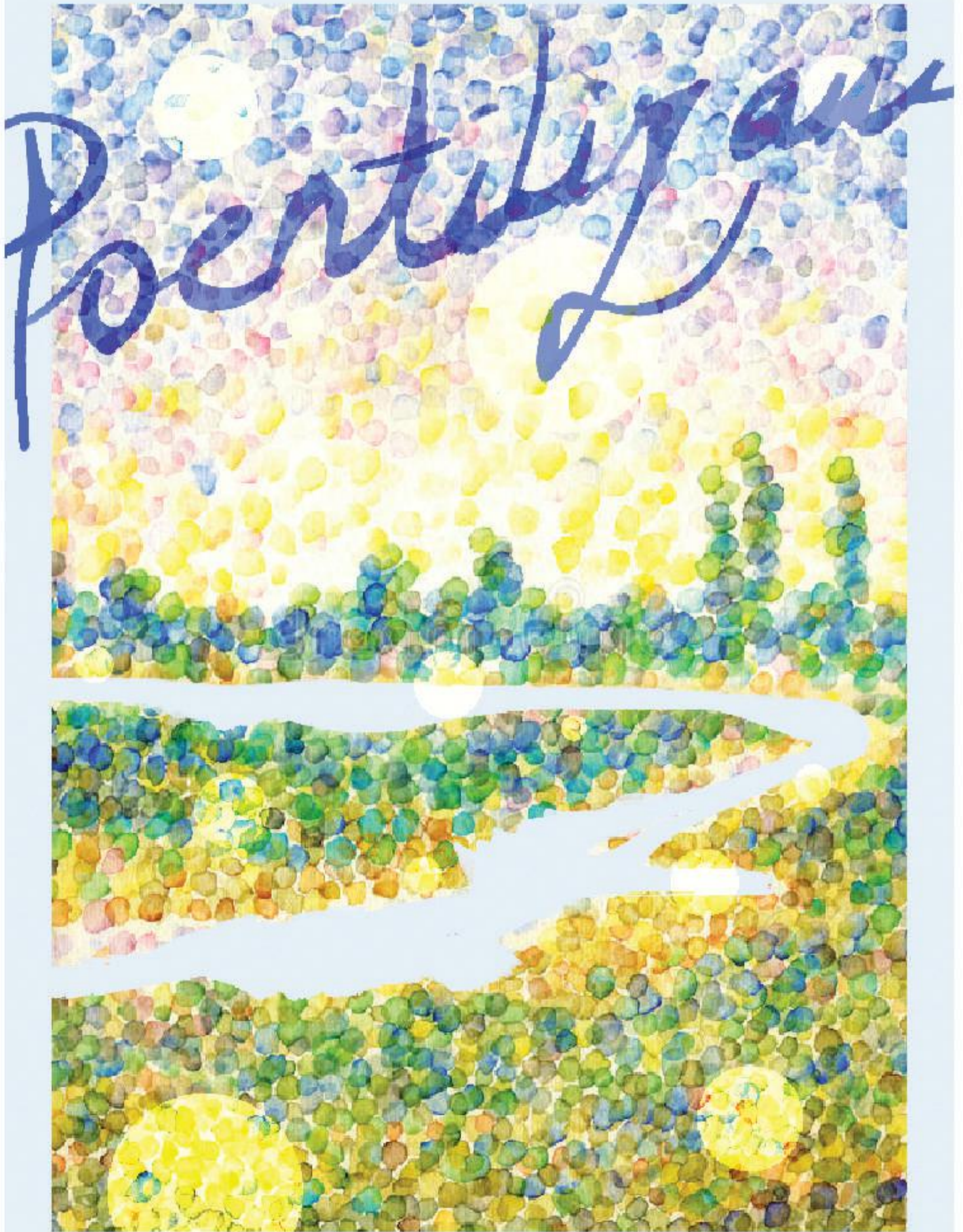

„Irisi”,
Vinsent van Gog

Iako je Sezan počinjao od prirode, kao što je tada bilo uobičajeno, u isto vreme je bio i prvi umetnik koji je smatrao da je piktoralna forma bitnija od prirodne forme objekata i modela. Verovao je da se svi prirodni oblici mogu svesti na jednostavne geometrijske forme kao što su kupe, lopte i kocke. Sezan se smatra revolucionarom likovne forme, kao i pretečom kubizma i ostalih apstraktnih pravaca 20. Veka. Motiv za ove slike je Sezan pronašao kod holandskih i francuskih slikara iz 17. veka. Kod žanrovskih slikara iz XVII veka se prikazuje trenutak drame, portreti ovog slikara su prepoznatljivi upravo po nedostatku iste, odsustvu pića, novca za kockanje, kao i konvencionalne konverzacije. Slična originalnoj slici Eduarda Manea, „Moderna Olimpija” isto sadrži ženski akt, crna služavka, veliko cveće i mačka u kompoziciji. Ali Sezana više interesuje drama koja se odvija između čoveka, služavke i žene čije lice ne može jasno da se vidi. Kao suprotnost arhitektonskom i apstraktnoj strukturi Sezanovih formi, slikarstvo Pola Gogena se smatra otkrićem živog, simboličnog sveta shvaćenog kroz dekorativnu organizaciju kompozicije. Njegovo slikarstvo podseća na srednjovekovne freske i mozaike. Takođe, veliki uticaj na njega je bila prekookeanska kultura sa Tahitija. Iako su njegove inspiracije bili upravo ti daleki egzotični narodi južnih mora, njegova dela uvek pokazuju izvesnu rafiniranost, tipičnu za evropsku umetnost.

Slikarstvo Vinsenta Van Goga, trećeg pionira postimpresionizma, predstavlja početak novog, snažnog subjektivnog izraza koji nalazimo u mnogim oblicima savremenog slikarstva. Karakter ekspresionizma, kako u svojoj figurativnoj, tako u apstraktnoj formi, duguje mnogo žestokim potezima njegovog kista i dramatičnim distorcijama boja i formi. On se najviše izražavao u virijacijama plavih i žutih boja, koje imaju veliku ulogu u njegovim slikama. U Van Gogovim slikama oni predstavljaju simbole zemlje, neba i sunca, još više izraz unutrašnjih ritmova i vibracija. Takođe, učestvuju i crvena i zelena boja. U ovako shvaćenoj boji, Van Gog je začetnik kolorističkog ekspresionizma, koji kod njega nije bio posledic ateorije, već nužnost da izrazi svetle i tamne strane svih bića i lična osećanja. Van Gog je tokom svoje karijere kao umetnik, menjao mnoge faze. Iz Arla, Van Gog prelazi u Sen Remi. Ovaj poslednji period njegovog života je značajan, jer intezitet ekspresije prelazi sa boje, u linearni dinamizam, u grafički gest ruke, četke ili noža. Na ovaj način izražava zgrčene i iskrivljene oblike, nestvarne perspektive, oluje i na platnu projektuje njegovo metalno stanje i muku.

Univerzitet Metropolitan,
2019.

Poentilizam

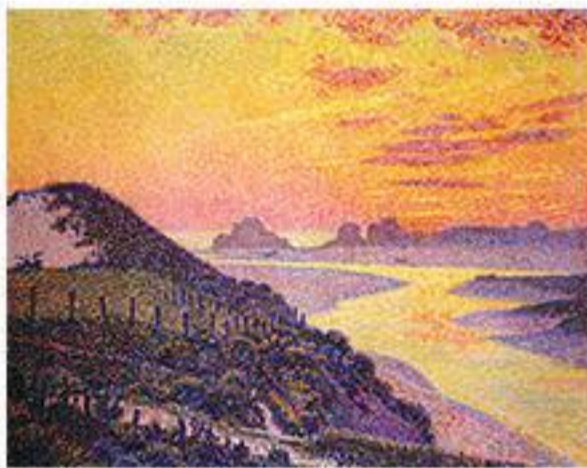
Anđela Rosić
Grafički dizajn

Poentilizam ili divizionizam, kako ga je nazvao Žorž Sera, tvorac ove tehnike, je slikarska tehnika koja je nastala u Francuskoj u drugoj polovini 20. veka. Dela poentilizma nastaju tako što se primarne (plava, žuta, crvena) i komplementarne (narandžasta, ljubičasta, zelena) boje nanose na slikarsku površinu kratkim potezima (tačkama) jedna do druge, po principu komplementarnosti, da bi se u oku posmatrača stvorila iluzija celovitosti forme. Ovu tehniku su koristili neoimpresionisti., poigravajući se efektima koje slika ostavlja na posmatrača, ali na sasvim drugačiji način u poređenju sa slikarima impresionistima.

Poentilistički pristup je suprotnost uobičajene metode slikanja stapanjem pigmenata i mešanjem boja na paleti ili korišćenja mnogih komercijalnih, unapred zamešanih boja. Tehnika se sastoji u slaganju čistih mrlja (Tašizam) boja jednih do drugih, a iluzija oblika i forme se stvara u oku posmatrača koji posmatra sliku sa određene distance. Prema aditivnoj teoriji, ako se pomešaju crvena, plava i zelena svetlost (primarne aditivne boje), dobija se bela svetlost. Ovaj sistem, koji se naziva aditivna metoda, koriste televizori i monitori računara u boji, koji uz pomoć sitnih tačkaka primarnih boja (crvene, zelene i plave) formiraju sliku.

“Žena koja vezuje kosu”
Pol Sinjak, 1892

“Zalazak na Amblecusu”
Teo Fon Rizelberg, 1899

“Nedeljno popodne na ostrvu La Grand Žat”
Žorž Sera, 1884

Poentilizam ili neoimpresionizam proizilaze iz impresionizma i označavaju njegov kasni razvoj. Ova tehnika i pravac u slikarstvu se zasnivaju na savremenim teorijama o fizičkim, fiziološkim i psihološkim zakonitostima čovekovog posmatranja boja. Žorž Sera je proučavao istraživanja o svetlosti savremenih fizičara kao što su Ežen Ševrel, Herman Ludvig von Helmholtz i njegov prijatelj Šarl Anri. Ovaj termin se ponekad upotrebljava i u literaturi za označavanje literarne tehnike gde se stavlja naglasak na tipičke pojedinosti pojava ili događaja. Najistaknutiji predstavnici ove tehnike i pravca su Žorž Sera i Pol Sinjak. Krajem 19. veka, dela impresionista su često odbijana od strane zvaničnog "Salona". Počev od 1874, impresionisti izlažu samostalno. 1884. stvaraju čuveni "Salon nezavisnih". Mladi Žorž Sera ga posećuje, diveći se dometima impresionista i njihovoj tehnici slikanja svakodnevnih scena ili pejzaža pomoću kratkih i izraženih poteza. Već 1883. Sera je započeo svoju prvu veliku kompoziciju pod nazivom "Kupanje kod Anijera". Kao pripremu za sliku, Sera je napravio seriju krokija i crteža. Zatim je, u svom ateljeu, na platnu "razdvojio" boje motiva, na male tačke primarnih i komplementarnih boja. Sliku je 1884. izložio na Salonu nezavisnih. Rad izaziva zabunu ali i privlači pažnju, naročito mladih umetnika. Tokom leta te godine, Sera počinje svoju verovatno najpoznatiju sliku "Jedno nedeljno popodne na ostrvu De La Gran Žat". Samo za ovu sliku, Sera je izradio 38 skica u ulju i 23 priprema crteža. Sliku je izložio 1886. na osmoj i poslednjoj izložbi impresionista.

boja dobija uz pomoć mešanja tri primarne supstraktivne boje; žute, crvene i plave. Poentilistički efekti isijavanja su dobijeni upravo ovom metodom, mešanjem osnovnih slikarskih boja, ne na paleti, kao što je to bio običaj u dotadašnjoj slikarskoj praksi, već njihovim postavljanjem, u vidu izdvojenih tačkaka ili kratkih poteza, direktno na slikarsko platno. Poentilizam ili divizionizam, kako ga je nazvao Žorž Sera, tvorac ove tehnike, je slikarska tehnika koja je nastala u Francuskoj u drugoj polovini 20. veka. Dela poentilizma nastaju tako što se primarne (plava, žuta, crvena) i komplementarne (narandžasta, ljubičasta, zelena) boje nanose na slikarsku površinu kratkim potezima (tačkama) jedna do druge, po principu komplementarnosti, da bi se u oku posmatrača stvorila iluzija celovitosti forme. Ovu tehniku su koristili neoimpresionisti., poigravajući se efektima koje slika ostavlja na posmatrača, ali na sasvim drugačiji način u poređenju sa slikarima impresionistima. Poentilizam ili neoimpresionizam proizilaze iz impresionizma i označavaju njegov kasni razvoj. Ova tehnika i pravac u slikarstvu se zasnivaju na savremenim teorijama o fizičkim, fiziološkim i psihološkim zakonitostima čovekovog posmatranja boja. Žorž Sera je proučavao istraživanja o svetlosti savremenih fizičara kao što su Ežen Ševrel, Herman Ludvig von Helmholtz i njegov prijatelj Šarl Anri. Ovaj termin se ponekad upotrebljava i u literaturi za označavanje literarne tehnike gde se stavlja naglasak na tipičke pojedinosti pojava ili događaja.

Georges Seurat

Andrej Fers
Graficki Dizajn

Georges Seurat je bio francuski post impresionistički umetnik. Odrastao je u Parizu sa majkom, ocem, bratom i sestrom. Njegovo interesovanje za umetnost je pocelo kada je krenuo u skolu. 1878 je upisao skolu primenjenih umetnosti a njegov ucitelj je bio Henri Lehmann, ucenik Ingresa. Henri Lehmann je vecinom slikao portrete, aktove i crteze po starim majstorima. Kroz svoju karijeru Seurat je bio vrlo zainteresovan gledanjem umetnosti sa naucne perspektive. Zanimala ga je psiholoska

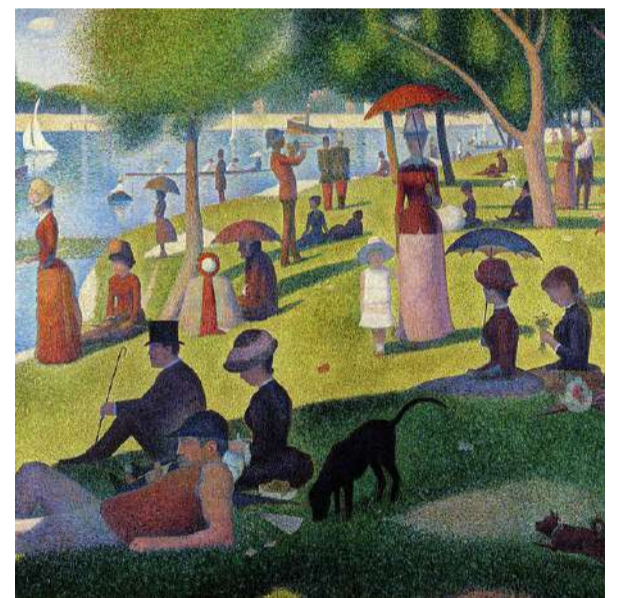
moc linije, forme i teorija boja. Jedna od njegovih omiljenih knjiga koja je uticala na njegov pogled na umetnost je bila Essay of the unmkistakable signs of art od Humberta De Supervilla. Seraut je napustio skolovanje i otisao da odsluzi vojni rok sa 20 godina. Tamo je crtao more, plaze i brodove. Kada je odsluzio rok, vratio se je u Pariz i pocao da deli studio sa slikarom Aman-Jeanom. Prva slika koju je uspeo da izlozi u pariskom salonu je bio portret Aman-Jeana.

Georges Seurat: Models, 1888

Georges Seurat: Jeune femme se poudrant, 1889-90

Georges Seurat: La Grande Jatte, 1884-86

Godinu kasnije njegov rad nije bio primljen u salon pa je zato sa svojim prijateljima slikarima (Signac, Cross, Angrand, Pille) otvorio samostalni salon. Slika koju salon nije prihvatio je Kupaci kod Asnieres. To je bila njegova prva velika slika. Predstavlja mlade muskarce koji se odmaraju pored reke Seine. Nije naslikao idealizovane ljude nego realisticne osobe srednje klase u predgradju Pariza. To da su prikazane osobe srednje klase vidimo po odecu koju nose i po lokaciji (most, fabrike). Kad je naslikao ovu sliku Seurat jos nije presao u potpuni pointilizam, mozemo da vidimo horizontalne i vertikalne poteze cetke.

Posle slike kupaci Seurat je pocao da radi na sledecoj slici zvanoj Nedjeljno poslepodne na otoku La Grande Jatte. Ova slika je bila njegovo prvo potpuno pointilisticko delo. Prikazuje osobe razlicitih socijalnih klasa koje provode slobodno vreme u parku. Seurat se je razlikovao od drugih umetnika po tome sto nije mesao dve boje da bi dobio trecu nego je dve boje postavio drugu pored druge a to oko gledaoca pretvori u trecu boju. To je posebno primetno na ovoj slici. Slika izgleda impresionisticno po paleti boja i po tome sto je naslikan prizor napolju ali takodje odstupa od impresionizma posto nije naslikana plein air nego u studiju. Slika je posebna i po tome sto nema neki odredjeni narativ svaka osoba je nacrtana za sebe sto je neobicno za to vreme.

Iste godine naslikao je i sliku cirkuska parada. Ovo je jedno od njegovih prvih dela s noćnim prizorom i s temom popularne zabave. Prvi put je

izložena u Salon de la Societe des Artistes Independants (Salon društva neovisnih umjetnika). Kao sva ostala dela Seurata i ovo nije bilo cenjeno na samom pocetku. Zanimljivo je da je prikazana parada u cirkusu gde se ljudi vesele a na slici osobe izgledaju veoma staticno.

Slika Kan Kan prikazuje plesacice u Moulin Rougeu. Slika je bila kontroverzna zbog prikaza provokativnog kan kan plesa i muskaraca koji gledaju plesacicama ispod suknje. Prikazana je zabava osoba radne klase. Naslikan je orkestar, plesaci i gledaoci. Kao i vecina Seuratovih slika i ova je uradjena u pointilistickom stilu a boje koje prevladuju su braon i narandzasta. Sledeca slika koju je naslikao prikazuje Madeleine Knobloch sa kojom je bio u tajnoj vezi. Sa njom je imao i sina a niko ni njegovi najblizi prijatelji nisu znali za njihovu vezu. Slika naslikana na zidu je prvo bila ogledalo ili autoportret umetnika ali je kasnije odlucio da je bolje da to preslika. Leto pre smrti Seurat je proveo u Gravelinu, luki blizu belgijske granice. Tamo je naslikao svoje 4 poslednje pejsaze. Najpoznatiji je pejsaz The Channel of Gravelines. Seuratovo poslednje i nezavrsono delo je slika Cirkus. To je njegovo trece veliko delo koje se bavi temom cirkusa. Naslikana je devojka koja stoji na konju a prizor je iz cirkusa Medrano. Prizore iz tog cirkusa su slikali i mnogi drugi umetnici npr. Renoir, Degas i Lautrec. Na slici su upotrebljene bela i tri primarne boje crvena, zuta i plava.

AMIRI
MATIS

Anri Matis

Kristina Petrov
Dizajn interaktivnih medija

Anri Matis, rođen 31. decembra 1869. godine u francuskoj, u Kato Kamboreziju, a umro je 3. novembra 1954. godine u Nici, je bio umetnik poznat po korišćenju jakih, kontrasnih boja kao i po njegovim crtaškim sposobnostima. Pored toga je bio crtač grafičar, skulptor, ali se ipak najviše fokusirao na slikanje. Smatra se da je on jedan od najuticajnijih umetnika početkom dvadesetog veka, zajedno sa Pablom Pikasom, koji mu je u isto vreme bio rival. Zahvaljujući njemu su se slikarske tehnike, kao i vajarstvo, dosta razvijale tokom tih godina.

U Parizu je studirao pravo; međutim, nakon što mu je majka poklonila pribor za slikanje, on se odlučuje da ipak postane umetnik. Anri Matis, 1891. godine, upisuje Akademiju Žulijan; međutim, samo godinu dana kasnije prelazi u školu likovne umetnosti gde postaje učenik umetnika Gistava Moroa. Njegov otac nije bio impresioniran njegovom odlukom.

Matis je na početku svojih studija slikao pre svega mrtvu prirodu, a bio je inspirisan umetnicima kao što su Pol Gogon, Vilijam Turner, Antoan Vato, kao i Eduard Mane, pa čak i Japanskom umetnošću.

Žena sa kapom
1905

Radost života
1905-1906

Ples I
1909

Kao student

Najviše se divio radovima Šardena, a kao student je napravio četiri kopije njegovih radova koja se nalaze u Luvru.

Kasnije je bio zainteresovan u kubizam, ali ipak odlučuje da se fokusira na boju. Ima želju da stvara umetnost koja bi bila nežna i koja bi uticala na čovekov um i njegovu dušu.

Fovizam

Fovizam je grupa koja je osnovana 1905. godine u Parizu. Nastala je kao reakcija i negacija na impresionizam, a cilj ovog pokreta je bio da prenesu poruke i osećanja pomoću same boje. Zbog toga se ovo smatra da je ovo emocionalni pokret. Anri Matis se smatra za vodju grupe. Dobili su ime nakon što je jedan novinski kritičar, tačnije Luj Voksel, iskoristio izraz divlje zveri kako bi ih opisao. Iako je njegova namera bila da ih uvredi, toj maloj grupi umetnika se dopao taj naziv pa su ga i zadržali.

Umetnost ovog pravca se može lako prepoznati po jakim bojama, slobodnim i deformisanim ljudskim figurama, kao i nedostatak linearne perspektive. Pored toga su takodje prepoznatljivi po kompoziciji, jer je dosta pojednostavljena. Takodje su bili inspirisani Van Gogom i njegovim slikama i načinom na koji je koristio boju.

Ovaj pokret i njihova umetnost će kasnije znatno uticati na nemački ekspresionizam. Iako je fovizam polako gubio uticaj 1906. godine, nije uticao loše na karijeru Matisa.

Smatra se da su njegova najbolja dela stvorena između 1906. i 1917. godine, kad su se umetnici sakupljali kod Monparnasa, na levoj obali Sene. Zbog njegovog konzervativnog izgleda i striktnih poslovnih navika, govori se da se nije najbolje slagao sa ostalim umetnicima u toj grupi. Par godina kasnije ga je inspirisala Afrička umetnost i primitivizam, a nakon što je posetio jedno veliko izlaganje Islamske umetnosti u Minhenu, 1910. godine, odlazi u Španiju gde će dva meseca posvetiti umetnosti Maura.

Posetio je Moroko 1912. i 1913. godine, a dok je slikao u Tangeru (Tanžeru), eksperimentisao je sa crnom bojom. Tamo je odlučio da ostane oko sedam meseci i uspeo je da naslikao oko 24 slika i veliki broj crteža. Nakon što se 1917. godine vratio u Nicu, u njegovim radovima se vidi da mu je pristup bio sve nežniji i na neki način opušteniji. Najkarakterističniji radovi ovog perioda su radovi sa orijentalnom tematikom. Pored toga što su njegovi radovi bili neverovatno popularni, većina kritičara tog vremena su smatrali da su Matisove slike više dekorativne pa čak i površne.

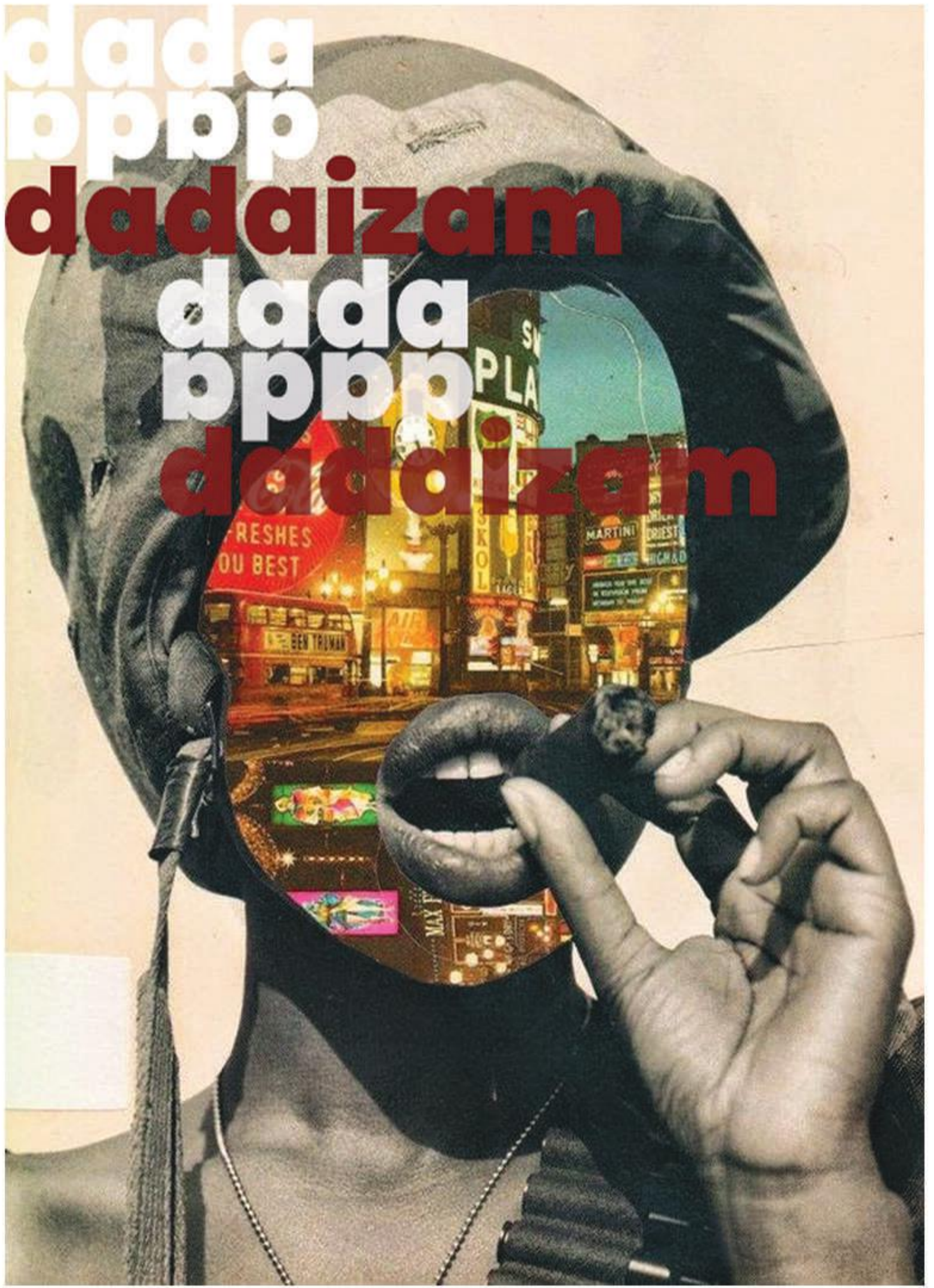
Posle 1930. godine, njegov pristup se ponovo menja, nakon što ga je američki kolekcionar, Albert C. Barnes, ubedio da naslika jedan mural za Barnes Foundation, koja je u to vreme već imala nekoliko Matisovih radova. Sliku, pod nazivom Ples II, je završio 1932. godine. U Njujorku je održao izložbu pod imenom Umetnik u egzilu koja je postala legendarna.

dada
pppp

dadaizam

dada
pppp

dadaizam

Dadaizam

Iva Đedović
Grafički dizajn

Marsel Dišan, Fontana, 1912

Otvaranje prve Dada izložbe, Berlin, 1920

Prva dadaistička publikacija u Jugoslaviji: Dada Tank

Dadaizam kao pokret se javio početkom XX veka u sklopu tadašnje avangarde kao odgovor na razne ratove, haose i sukobe kojima su se neizmerno suprotstavljali. Ideja za osnivanje pokreta se sastoji pretežno u nihilizmu, protestovanju, želji za tabulom rasom i kaljanjem dotadašnjih nacionalnih vrednosti jer su smatrali da su upravo te vrednosti i dovele do rata. Imajmo u vidu da se do tada Prvi svetski rat i dalje zvao „Veliki rat“ i da je to predstavljao šok za masu naroda. Želeći da odu u drugu krajnost, dadaisti su zacrtali da će ismevati dotadašnju umetnost, pesništvo, kulturu i sl. s ciljem da redefinišu određene vrednosti, da se suprotstave režimu a između ostalog, da iskale sve svoje unutrašnje detinjaste inhibicije u vidu mržnje prema svetu kojim su okruženi. Dadaisti su bili povezani i sa aktivnostima radikalne levice tog doba, zalagali su se za antiburžoaziju, iracionalnost, besmisao i kritikovali su kapitalizam.

Što se tiče samog termina, poreklo je nejasno, mada postoji nekoliko priča. Neki smatraju da je reč izmišljena i da nema posebno značenje što je i u skladu sa primarnom idejom pokreta, mada postoji priča i da su osnivači pokreta slučajnim odabirom iz rečnika „uboli“ reč dada što na francuskom znači mali konj i odnosi se na dečiju igračku. Između ostalog, dada su uglavnom prve reči dece i mnogi tumače kovanje ovog termina kao otelotvorenje ideje besmisla, anarhije i haosa.

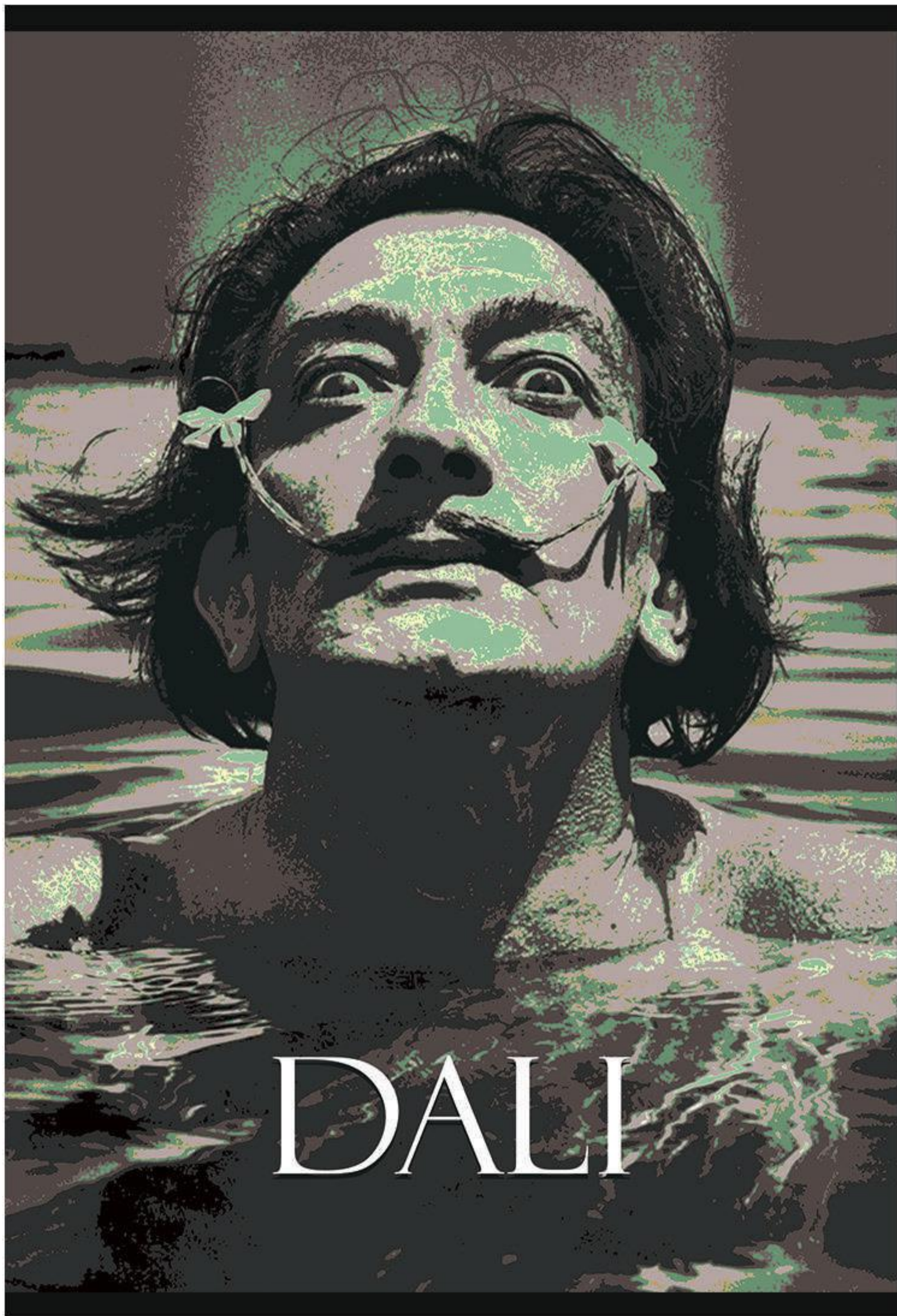
U skladu sa osnivanjem pokreta, oformile su se grupe koje su pravile okupljanja, demonstracije, objavljivali publikacije, širili svoju antiratnu politiku i slično. Pored toga, dadaizam se izražavao kroz mnogo vizuelne umetnosti, grafičkog dizajna, razvijanja umetničke teorije, književnosti i dr.

Glavne figure dadaističkog pokreta su bili iz raznih zemalja širom sveta, ali neki od najznačajnijih su: Ugo Bal, Marsel Dišan, Emi Henings, Hans Arp, Tristan Cara, Džordž Gros, Hans Rihter i mnogo drugih. Dadaizam je možda bio prouzrokovan ratom, ali to nije bilo sve što je njima smetalo. Bunili su se i protiv medija i rastuće industrijske revolucije, protiv kolonizacije i urbanizacije. Može se reći da su imali klasična levičarska shvatanja, ali sa velikom dozom anarhije što smatram da je bila ubitačna kombinacija.

Dadaizam je možda bio prouzrokovan ratom, ali to nije bilo sve što je njima smetalo. Bunili su se i protiv medija i rastuće industrijske revolucije, protiv kolonizacije i urbanizacije. Može se reći da su imali klasična levičarska shvatanja, ali sa velikom dozom anarhije što smatram da je bila ubitačna kombinacija. Oni nisu postavljali pitanja alii m je na sve bio odgovor „ništa, ništa, nista“, što nije vodilo nikamo osim njihovom izbacivanju frustracija prema svetu u kojem žive, što je i razumljivo. Nisu često predstavljali čoveka u svojim kompozicijama, ali kada jesu, uz to je uvek stajala konotacija nečeg izopačenog, gadnog, dehumanizovanog i mehaničkog. Ovde se smatra da se ukazuje i na to koliko su tadašnji veterani vratili iz rata bez udova i rastuće prostetičke industrije kako bi nadomestili njihove „nedostatke“ i to samo po sebi predstavlja jednu izopačenost i ukazuje na dadaističnu kritiku kapitalizma i rata i generalnu grotesknost stanja sveta u kojem se nalaze.

Važno je napomenuti i da s ovim pokretom skreće se pažnja s umetnosti na samog umetnika, i to na njegovo ponašanje i manifestaciju pream spošaljnem svetu. Samim tim delovanjem ono dobija status umetničkog dela, jer se radi o otelotvorenju principa dadaizma, iako su oni bili „protiv svih principa“. Menjali su fundamentalnu formu umetnosti, prevazilazili granice, spajali književnost sa kolažom, izmišljali svoja pravila i što se toga tiče, sasvim sigurno mogu da kažem da su uspeli u svom cilju, da sve pretvore u nista.

Iako se smatra da dadaizam vuče poreklo iz Ciriha, predstavnici iz drugih gradova drugih zemalja nisu delili apsolutno ista uverenja sa svim ostalim dadaistima. Tako na primer, u Berlinu nije postojala tako jaka želja za anti-umetnošću, već su njihova delovanja čak bila prepuna političkim i socijalnim aktivnostima koje su uključivale i satiru i javne demonstracije i širenje političkih ideja. Berlinska grupa je i objavljivala brojne publikacije uključujući i jedan od manifesta dadaizma. Dadaizam je bio nestabilan i vremenom je počeo da se stapa sa nadrealizmom, pojavile su se nove ideje i novi pokreti i jednostavno nije postojala mogućnost da kao ovakav opstane. Napomenula bih i da je ovo postavilo osnovu za postmodernu umetnost, ali sam koncept postmoderne koji je vladajuć i dan danas, ne samo na poljima umetnosti i književnosti već i kao vodeći filozofski koncept i način rešavanja i sagledavanja problema u savremenom svetu. Dakle, nije sve ipak bilo besmisleno.

DALÍ

Salvador Dali

Nemanja Grubisic, 3260
Graficki dizajn

Salvador Domingo Felipe Jacinto Dalí i Domènech, Marquis of Dalí de Pubol je bio Španski vodeći umetnik nadrealizma iz grada Figueres koji se nalazi u Kataloniji.

Dali je bio vešt u crtanju tehničkih crteža, najpoznatiji po upečatljivim i bizarnim slikama u svom radu. Njegove slikarske veštine često se pripisuju uticaju renesansnih majstora. Njegovo najpoznatije delo, Postojanost secanja, završeno je u avgustu 1931. godine i jedna je od najprepoznatljivijih slika nadrealista. Daliev ekspanzivni umetnički repertoar obuhvatao je film, skulpturu, fotografiju, graficki dizajn, arhitekturu, dizajn nameštaja, performans i mnogo drugih stvari. Ponekad bi saradjivao s nizom umetnika u različitim medijima.

previše u apsolutnom smislu." Slike njegovog davno umrlog brata ponovo će se pojaviti u njegovim kasnijim radovima, uključujući „Portret mog mrtvog brata” (1963). Njegov otac Salvador Rafael Aniceto Dalí Cusi klasični pravnik i notar, antiklerikalni ateista i katalonski federalista, čiji je strogi disciplinski pristup ublažavala njegova supruga Felipa Domenech Ferrer koja je podržavala njenog sina u umetnosti. U leto 1912. godine porodica se preselila na gornji sprat Carrer Monturiol 24. Dali je kasnije svoju „ljubav prema svemu što je pozlačeno i preterano, strast prema luksuzu i ljubav ka orijentalnoj odeli”, tvrdeći da su njegovi preci bili potomci Mavra. Dali je pohađao školu crtanja. 1916. godine, a otkrio je i modernu sliku na letovanju u Cadaques sa porodicom Ramon Pichot-a, lokalnog umetnika koji je redovno odlazio u Pariz. Sledeće godine Dalijev otac je u njihovoj porodičnoj kući organizovao izložbu crteža sa ugljenom. Prvu javnu izložbu imao je u Gradskom pozorištu u Figueresu 1918. godine, mesto na koje će se vratiti par decenija kasnije.

Dali je bio vrlo maštovit i takođe je uživao da se opusti neobičnom i grandioznom ponašanju. Na zabrinutost onih koji su njegov rad počastvovali i na ljutnju njegovih kritičara, njegov ekscentrični način i privlačenje pažnje u javnim akcijama ponekad su bili uticajniji nego njegovo umetničko delo.

Salvador Dali je rođen devet meseci nakon smrti svog brata koji se isto zvao Salvador. Kao dete Dali je odveden na grob svog brata, a receno mu je od strane roditelja da je njegova reinkarnacija, koncept u koji je snažno verovao. O svom bratu, Dali, rekao je, "mi smo ličili jedno na drugo kao dve kapi vode, ali imali smo različita razmišljanja." On je "verovatno bilo prva verzija mene, ali zamišljena

Dali se 1922. godine preselio u Residencia de Estudiantes (student-sko prebivalište) u Madridu i studirao. Dali je već privukao pažnju kao ekscentrik i kicoš. Oblačio se u stilu engleskih esteta s kraja 19. veka.

U Residenciji se sprijateljio sa raznim umetnicima sa kojima će kolaborirati tokom a i nakon školovanja.

Njegove slike na kojima je eksperimentirao sa kubizmom ipak su najviše privukle njegove kolege studente. Pošto u Madridu u to vreme nije bilo umetnika kubista, njegovo znanje o kubističkoj umetnosti potiče iz članaka, časopisa i kataloga koji mu je dao Pichot. Dali je napustio akademiju 1926. godine, neposredno pred poslednje ispite (imao je 22 godine). Njegovo majstorstvo slikarskih veština u to vreme svedoči njegov realistični Koša hleba, oslikan 1926. godine. Iste godine, prvi put je posetio Pariz, gde je upoznao Pabla Pikasa, koga je mladi Dali poštovao. Picasso je već čuo o Daliju od Joan Miro-a, katalonskog kolege koji ga je upoznao sa mnogim prijateljima nadrealistima. Razvijajući sopstveni stil tokom narednih nekoliko godina, Dali je napravio brojne radove pod jakim uticajem Picassa i Miroa..

MILENA PAVLOVIĆ

BARILI

MILENA

PAVLOVIĆ
BARILI

MILENA PAVLOVIĆ

BARILI

36 - 192836 - 19261836 - 1926

1836 - 119336 - 192836 - 1926

Milena Pavlović Barili

Sladana Ljubić
Grafički dizajn

Radovi Milene Pavlović Barili, srpske umetnice koja je stvarala između dva rata, uveli su nove promene i snažno su uticali ne samo na srpsku već i na evropsku umetničku scenu.

Inspirisana avangardnom literaturom i slikama ona je stvarala svoj svet pun simbolizma, poetske mitologije i istorijskih referenci koje su bile neuobičajene za to doba. Zajedno sa Radojicom Živanovićem Noe predstavljala je jedinu predstavnicu srpskog nadrealizma. Srpskoj javnosti je tek postala poznata pedesetih godina dvadesetog veka zahvaljujući istoričaru umetnosti Miodragu Protiću.

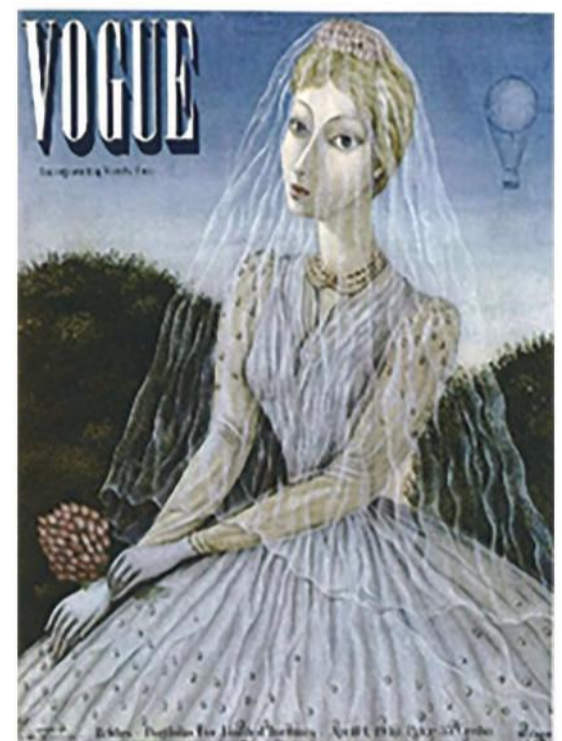
Rođena u Požarevcu 1909. Milena Pavlović Barili, slikarka i pesnikinja, odrasla je u nesvakidašnjem kulturološkom položaju. Naime, njen otac Bruno Barili je bio italijanski kompozitor, a majka Danica Pavlović Barili je bila učiteljica. Ovakav brak uticao je na to da Milena od malena zna dva jezika i da svoje detinjstvo provodi delimično u Srbiji i Italiji. Milenin život će obeležiti krhko zdravlje i bolest srca koju je imala od detinjstva, koja će kasnije uticati i na njen rad i smrt. Sa 16 godina upisuje umetničku školu a nakon toga odlazi u Nemačku i studira na Minhenskoj akademiji umetnosti.

Autoportret sa velom, ulje na platnu, 1939

Devojka sa lampom, ulje na platnu, 1935

Naslovnica Voga, 1940

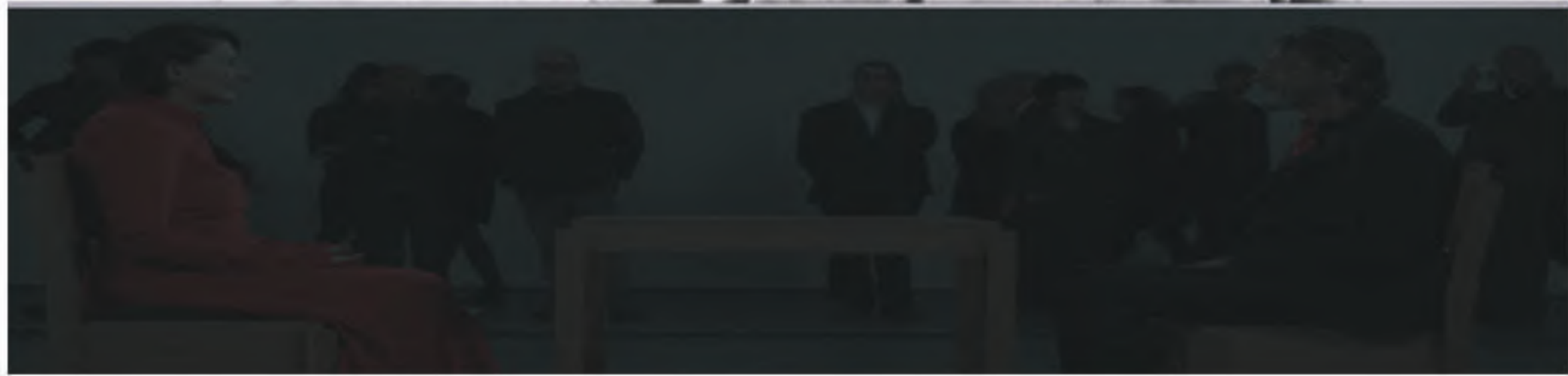
Završetkom akademije Milena počinje svoj nomadski način života i odlazi u Pariz. Nakon toga sa majkom putuje po Španiji koja ostavlja veliki utisak na nju i ona pod tim utiskom stvara seriju slika iz svakodnevnog dramatičnog života u Španiji. Iz Španije odlazi u Pariz, zatim u London, Rim i Oslo gde održava samostalne izložbe i druži se sa istaknutim avangardnim umetnicima.

Avgusta 1939. godine odlazi u Njujork gde ostaje do svoje smrti. U Njujorku stiže slavu izlagajući u prestižnoj galeriji gde su izlagali najcenjeniji nadrealisti i njeni radovi bivaju štampani u publikacijama. U potrazi za stalnim prihodom ona radi portrete bogatih ljudi i zahvaljujući tome počinje da radi ilustracije za Vog koje bivaju uspešne. Nakon toga ona biva primljena za stalno u Vog i ostvaruje uspešnu saradnju sa časopisima kao što su Harper's Bazaar, Town and Country. Bavi se ilustracijom naslovnih strana, odeće, nakita, dizajnom reklama za tekstilnu industriju. Dizajnirala je parfem i kolonjsku vodu poznate kuće Meri Danhil, kozmetičke preparate za Revlon i stvorila je mnoge druge ilustracije za poznate modne kreatore.

Milena se 1943. godine udaje za mladog avijatičara Tomasa Roberta sa kojim zbog finansijskih poteškoća živi na imanju njegovih roditelja. Leta 1944. godine Milena pada sa konja i zadobija ozbiljnu povredu kičme zbog koje biva primorana da provede neko vreme u gipsanom koritu. Nakon toga seli se u Monte Kasino gde upoznaje italijanskog kompozitora Đankarla Menotija koji je angažuje na izradi kostima za

balet Sebastijan, a nakon toga za balet San letnje noći. Godine 1945. finansijska situacija u domaćinstvu se poboljšava. Rat u Evropi se polako završava, a ona nemirno iščekuje posetu svojim roditeljima, ali na žalost ona umire od srčanog udara u svom stanu u Njujorku.

Celokupno njeno stvaralaštvo karakteriše autobiografska nota. Neki od vizuelnih elemenata kojima se ona služila bili su ornamentika, antička simbolika i arhitektura, poetska mitologija, istorijske reference, secesionistički elementi, detalji inspirisani renesansnim slikarstvom... Atmosfera koja je vladala na njenim radovima je bila romantičarska puna simboličnog značenja. Figure su krupnih crnih očiju, izduženog nosa sa fino oblikovanim usnama i često podsećaju na njen lik. Na slikama prepoznamo teme alter ega, otkrivanja i skrivanja (veo, svetlost i tama), lampe, predstave dece koja simbolizuju nevinost i same predstave božanskog... Atributi koji se mogu pridati njenom slikarstvu su: melanholija, tuga, nostalgija, blagost, naracija, poetičnost i mističnost. Milena Pavlović Barili stvorila je svet pun simbolizma koji sadrži najdublje filozofske misli. Koristeći se vizuelnim vokabularom ona je opisivala svoj unutrašnji pejzaž i reinterpretacijom poznatih dela iz istorije umetnosti stvorila je svoj osobeni stil. Ona je uspevala da predstavi dubinu ženskog karaktera koristeći se finim detaljima i simbolizmom.

Marina Abramović

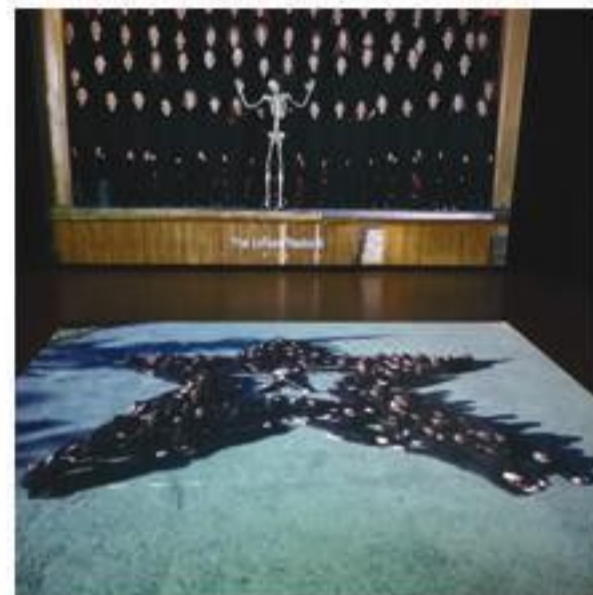
Marina Živković
Modni dizajn

Marina Abramović (Beograd, 30. novembar 1946. godine) srpska umetnica performansa sa međunarodnim ugledom, bavi se bodi artom, testira prag bola, izučava pokret, mimiku, gest, insistira na jeziku tela igrača, akrobata, seoskih vračara, tibetanskih kaluđera i šamana. Iscrpljivanje tela do samih granica je ono po čemu je poznata. Jedna je od najznačajnijih umetnika performansa.

Performans je forma akcione umetnosti nastala šezdesetih godina 20. veka kao posledica povezivanja bodi arta, hepeninga, određenih shvatanja pozorišta i rituala primitivnih civilizacija.

Performans se odnosi u umetnosti na događaj gde umetnik, performer izvodi svoju uglavnom već osmišljenu tačku pred publikom, publika je jedan od značajnih aktera performansa zbog izazvanih reakcija.

Početak istraživanje granica psiho- fizičke izdržljivosti, vezuju se za festival u Edinburgu 1973. godine. Performans sa dvadeset noževa bio je prvi u nizu deset akcija nazvanih "Ritmovi" i Marina je tada sebi prvi put nanela lakše telesne povrede. Noževe je koristila tako što ih je brzo zabadala između prstiju, a kad god bi pri brzini zasekla prst uzimala bi drugi nož. Njena ideja bila je da ritam udarača tako uskladi da uvek unapred zna kada će nož dodirnuti njenu kožu.

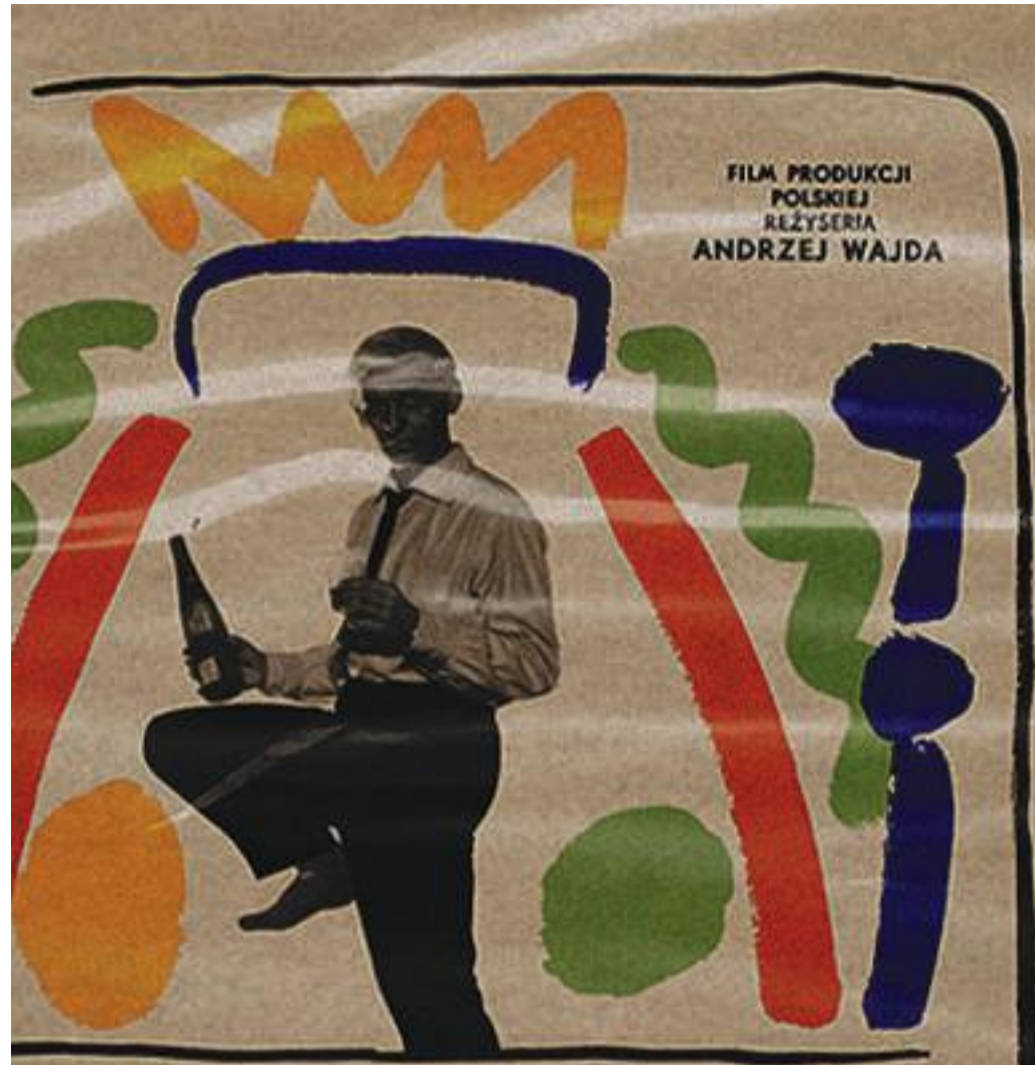

Aprila 1973. godine, Marina je izvela performans pod nazivom "Ritam 5" u dvorištu Studentskog kulturnog centra u Beogradu. Izložila se do tad najvećoj opasnosti i umalo nije izgubila svoj život. Performans je započeo time što je zapalila petokraku zvezdu postavljenu na podu, zatim je isekla svoju kosu i bacila u vatru, potom svoje nokte na rukama pa na nogama. Legla je u centar zvezde i pošto joj je ponestalo kiseonika ona se onesvestila. Performans su morali da prekinu zbog incidenta a nju izvuku odatle. Ovim performansom je htela da da komentar na srpsku burnu istoriju tokom komunizma.

U Zagrebu 1974. godine izvela je pred publikom performans pod nazivom "Šizofrenija". Uzela je tablete koju inače uzimaju osobe za dijagnozom šizofrenije, želeći da dovede svoje telo u nepredvidljiva psiho- fizička stanja poput grčenja mišića, gubljenje orijentacije i sličnog. Nakon toga je slično dejstvo želela da oseti pod dejstvom fizičkih sila.

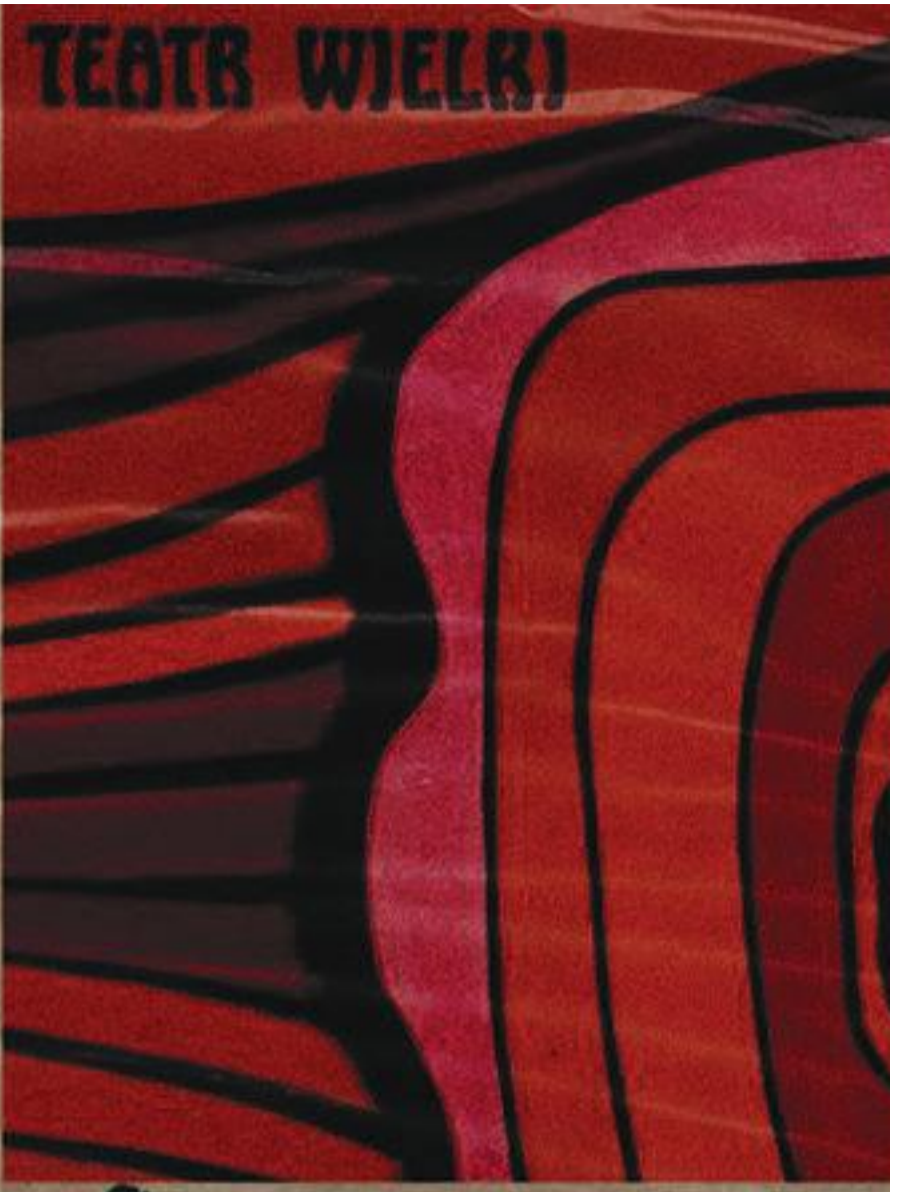
"Ritam 4", održan u galeriji Dijagram u Milanu, Marina opisuje ovu akciju ovim rečima: "U praznom osvetljenom prostoru postavljen je snažan ventilator koji kroz široki otvor izduvava veliku količinu vazduha. Postepeno se približavajući pokušavam da udahnem sav vazduh... Video kamera prati čitav proces i preko dva ekrana u galeriji publika može samo da vidi samo krupni plan moga lica i promene na njemu pod uticajem snažnih naleta vazduha. Ventilator je van kadra, te posmatrači ne znaju šta izaziva te deformacije i grimase."

2005. godine je u muzeju Gugenhajm u Njujorku održala sedmodnevni ciklus pod ironičnim nazivom "Sedam lakih komada". Jedan od komada bio je "U Bojsovim cipelama": Marina je izvela kulturni performans Josefa Bojsa iz 1965. godine "Kako objasniti slike mrtvom zecu". Bojs je nosio mrtvog zeca po galeriji, šapćući mu na uho reči koje niko drugi nije čuo. Na jednoj cipeli je imao gvozdeni đon, toliko težak da je morao da vuče jednu nogu. Komunicirajući sa zecom, Bojs je evocirao šamansku praksu kretanja prema onostranom. Nečujna za publiku, Bojsova nema objašnjenja umetnosti odnose se na davanje prednosti intuitivnom i imaginarnom u odnosu na pozitivizam prenošenja racionalnog znanja. Ovaj način prenošenja umetničkog iskustva čini se da je imao za Marinu Abramović simboličku dimenziju, jer prema svedočenjima, upravo je Bojs izneo Marinu iz plamene zvezde, u kojoj se bila onesvestila za vreme svog performansa Ritam 5. Tako u ovoj Bojsovoj "inkarnaciji" Abramovićeva je obučena u pantalone i Bojsov prepoznatljiv prsluk, sa licem namazanim medom i zlatnim listićima. Ona nežno drži mrtvog zeca u naručju, premešta nekoliko štafelaja na kojima su Bojsove crne table, u cipelama na kojima je gvozdne. Abramović je u Bojsovim cipelama, ali tu su i njene cipele kojima je išla po Kineskom zidu. Njena nema objašnjenja nisu bila ničim prekinuta, u potpunoj tišini čulo se samo odjekivanje gvozdenog đona cipele. I kako je govorio sam Bojs 1965. godine: "Ovo je, čini se, bila radnja koja je najviše probudila pažnju publike. To mora biti zato što svako svesno ili nesvesno spoznaje problem objašnjavanja stvari, posebno umetnosti, ili svega što sadrži izvesnu misteriju i preispitivanje u sebi."

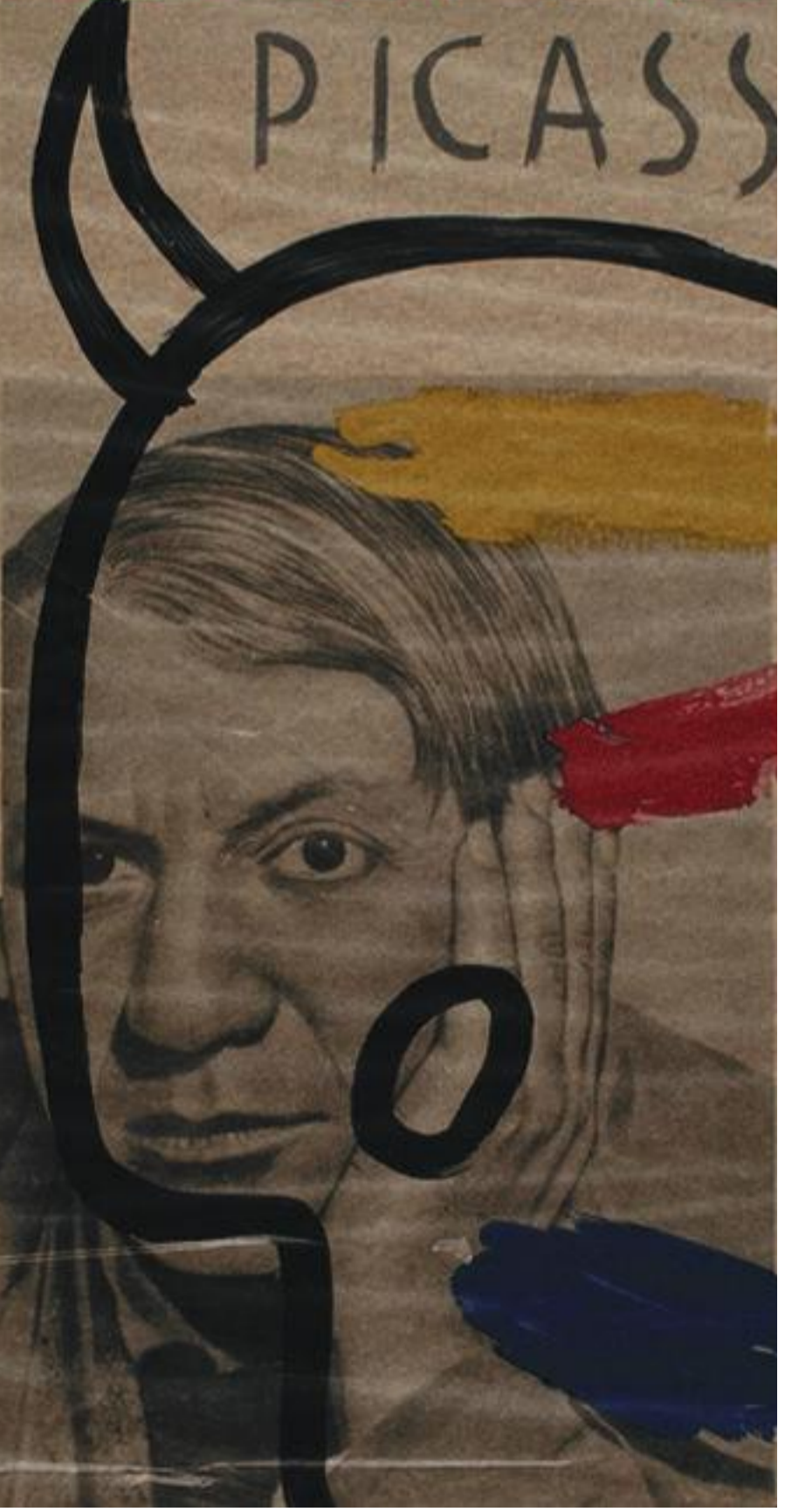

FILM PRODUKCJI
POLSKIEJ
REŻYSERIA
ANDRZEJ WAJDA

INNI CZARODZIEJE

TEATR WIELKI

PICASSO

Poljski poster

Katarina Stefanović

AD201 Istorija moderne i savremene umetnosti

Uloga postera se u današnjici svela maltene na beznačajnost u poređenju sa onom koju je imala pre svega nekoliko decenija – poster je bio forma umetničkog stvaralaštva vredna poštovanja – i možda čak nigde nije bio više poštovan kao u komunističkoj Poljskoj, gde je prava horda dizajnera tokom tridesetak godina stvarala monumentalni doprinos istoriji grafičkog dizajna. Poljska kultura je uvek bila oblikovana pokretima otpora, uzimajući u obzir savremenu istoriju Poljske, koja je obeležena pretnjama brisanja čitave nacije od strane višestrukih totalitarskih režima. Nakon

Međutim, najvažnije svojstvo je njegova poetika, neobična za tradicionalan ili konvencionalan poster, koja je obeležena romantičnom maštom, sličnom nadrealističkom pogledu na svet po pitanju izražaja sadržaja i značenja poruke. Takozvani „inženjerski” dizajn, stroga pravila kompozicije zasnovana na geometriji i sve što mi definišemo kao grafizam skoro da ne postoji.”

Postoji poznata Staljinova izjava o poređenju apsurdna imponovanja komunizma na Poljsku sa stavljanjem sedla na kravu. Uporni napori

Drugog svetskog rata, Poljaci su doživeli zamenu jednog diktatora drugim, kako se Vlada smenila sa nacističke na sovjetsku. Usled Staljinovog režima i prosto otreznujuće osobine estetike tog toba, poljski dizajneri su doveli svoju umetničku slobodu do najviše tačke u dizajnu postera. Kada je rigorozna cenzura dovela kraj „likovnoj umetnosti” (sa sovjetske tačke gledišta, umetnost stvarana radi umetničkog izražaja je predstavljala vrhunac buržoazijske pompe), poster postaje vid stvaralaštva koji je nagrađen slobodom izraza i tumačenja, ali ipak zadržavajući svoju društvenu korist.

Poljski umetnici su koristili slikarske poteze, jarke boje i moć smisla za humor i metafore u svom stvaralaštvu koji su se suprotstavljali namentutoj dogmi društvenog racionalizma. Ishod ovoga je bila grafička renesansa koju istoričari umetnosti nazivaju „poljskom školom postera” – ne baš škola, sa manifestom i određenim stilom, već fenomen koji se sastojao od gomile domišljatih radova stvorenih između 50-ih i 80-ih godina, koji su prihvatili baštinu ekspresionizma, nadrealizma i dade. Mariuš Knorovski, vodeći kustos prvog i najuglednijeg poljskog muzeja postera (pl. Muzeum Plakatu) u Vilanovu opisuje ovaj termin na sledeći način:

„Mi pričamo o hiljadama radova, mnoštvu istaknutih umetnika i barem tri generacije. Obično se smatra da je poster u Poljskoj bio zamena za

Postoji poznata Staljinova izjava o poređenju apsurdna imponovanja komunizma na Poljsku sa stavljanjem sedla na kravu. Uporni napori Poljaka da zaštite i očuvaju svoju kulturnu baštinu je glavni sastojak u tim umetnički plodnim decenijama. Kada je Sovjet pokušao da izbriše kulturnu baštinu nacija Istočnog bloka, poljski poster je postao simbol otpora – nešto što je odražavalo stavove i poglede na život koji su bili nesporno poljski. Pozorišni, filmski, muzički, plesni poster i poster za najave sportskih događaja, izložbi i skoro bilo kog javnog dešavanja su bili proizvođeni u malom broju zarad zadovoljavanja lokalnih potreba. Jarki, slikarski i alegorijski radovi su prekrili sive poljske ulice, pružajući građanima dela koja su budila konceptualno istraživanje. Umesto sovjetske propagande, stajao je poljski žar i mašta, kraseći krute i stroge pejzaže.

Maštoviti i fantastični radovi predstavnika škole postera, kao što su Jan Lenica, Valdemar Šverzi i Vojčcek Fangor, izazivali su zapadnjačke poglede na kulturu Istočnog bloka i stvorili novi presedan za inovativne pristupe ovoj formi umetničkog stvaralaštva. Kada su dizajneri i kolekcionari širom sveta otkrili poljske postere, videli su izražajne i inventivne radove koji su se suprotstavljali očekivanjima istočnjačke estetike – slikarski kvalitet postera je pojačao njihov društveni značaj i dokazao da poster i ipak nisu samo sredstvo kakve propagande. Danas grafičko blago Poljaka sija jače nego ikada, dokazujući ponovo svoju vrednost ovaj put u jeku kapitalističkih agendi koje diktiraju svetskom vizuelnom komunikacijom.

ISTORIJA STRIPA

Istorija stripa

Marija Popadić
Dizajn interaktivnih medija

Strip je vrsta vizualne naracije koji je od svog početka imao veliki uticaj na društvo i popularizaciju određenih ideja i ideala. Iako je strip donekle mladi medij, postojeći manje od 2 veka, njegova istorija je burna i ispunjena cenzure, konzumarizma i umetničke težnje da se on prihvati kao vrsta umetnosti.

Jedan od prvih primera vizualne naracije je Trajanov stub, napravljen između 107. i 113. godine. Reljef prikazuje Trajanov pohod protiv dačana i njegova ukupna dužina je oko 200 metara, sadržeći 2500 ljudskih figura u odeći i oružiju koje datira iz 2. veka nove ere.

Vilijam Hogartov (1697-1764.) ciklus slika "Marriage à la Mode" je jedan od prvih primera ciklusa slika koje prate jedan nartiv i na sebi sadrže tekstualni opis.

Džordž Krajšenk (1792-1878.) se smatra jednim od najboljih ilustratora poreklom iz Velike Britanije. Njegov dodatak takozvanih "speech bubbles"-a svojim ilustracijama je način prikazivanja teksta u vizualnoj naraciji je bio revolucionaran i koristi se u današnjici.

"Zubobolja" - 1849.
Džordž Krajšnek

"Scott Pilgrim vs The World"
Bryan Lee O'Malley

"Adventures of Tintin - The Calculus Affair"
Georges Prosper Remi Hergé

Rudolf Tupper (1799-1846.)

Rudolf Tupper, poreklom iz Ženeve, Švajcarske je bio učitelj, pisac, slikar, karikaturista, ilustrator i smatra se prvim crtačem stripova u istoriji. Tokom života radio je puno ilustracija za knjige i kako je stario počeo je da gubi vid, zbog čega njegove figure u kasnijem periodu života postaju sve više i više svedenije, izgledajući jako slično današnjim popularnim pravcima u ilustraciji. Njegova knjiga "Histoire de M. Vieux Bois" ("The Adventures of Obadiah Oldbuck" u Americi) se smatra prvim izdatim stripom. Stranice unutar knjige su bile podeljene na 6 kadara, što kasnije postaje jedan od korišćenih standarda za stripove izdavanje u novinama. Tokom života izdao je mnoštvo drugih dela, kao što su: *Monsieur Pencil*, *Histoire d'Albert*, *Histoire de Monsieur Cryptogame*, *Le Docteur Festus*.

Evropa

Prvi nedeljni strip koji je imao istog protagonistu je "Ally Slopper's Half Holiday" koji se pojavljuje u komedičkom magazinu "Judy" 1867. godine. Serijal je kreirao C. H. Ross uz pomoć njegove žene Emilie de Tessier, jedne od prvih znanih ženskih ilustratora. Početkom 20. veka u Velikoj Britaniji antologije stripova i magazini kao što su "The Dandy" i "Beano" postaju veoma popularni sa

mlađom populacijom zbog vrste humora koji je prožimao u izdanjima. U Belgiji se pojavljuje sada ekstremno poznat i popularan serijal stripova "The Adventures of Tintin" koju je stvorio Georges Prosper Remi pod pseudoimenom Hergé.

Amerika

Početak 20. veka dovodi mnoštvo novinskih stripova koji su većinom pripadali komedičkom žanru, bila to slapstick komedija ili satira, ali je bilo i stripova koji su pripadali misteriji i avanturi. Prvi zvanični magazin stripova u SAD-u se zvao "The Funnies" koji je izdavan od januara 1929. do oktobra 1930. godine i imao je 36 izdanja.

Zlatno doba stripova (1938-1956.)

Početak zlatnog doba stripova se generalno smatra publikacijom "Action Comics #1" i uvodom Supermena kao prvog superheroja. Arhitekta koji je on postavio je imao ekstremno veliki uticaj na čitaoce stripova, do te mere da će započeti ceo žanr superheroj stripova. Tokom ove ere se prvi put pojavljuju mnogi danas poznati junaci kao što su Batman, Robin, Wonder Woman, Flash.

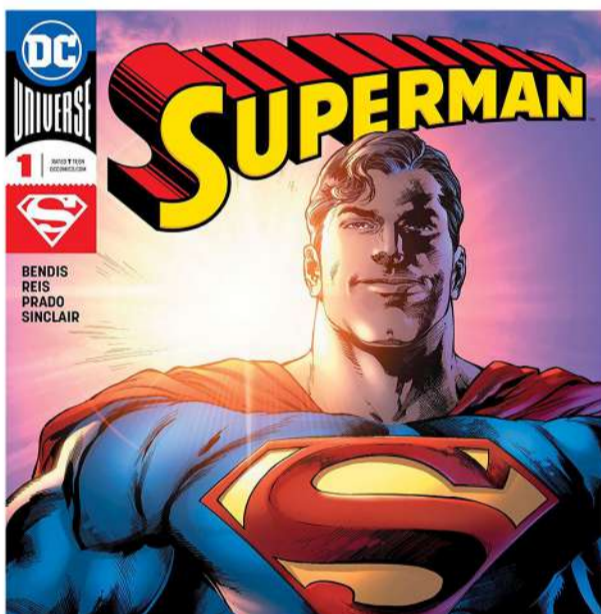

Istorija Stripa

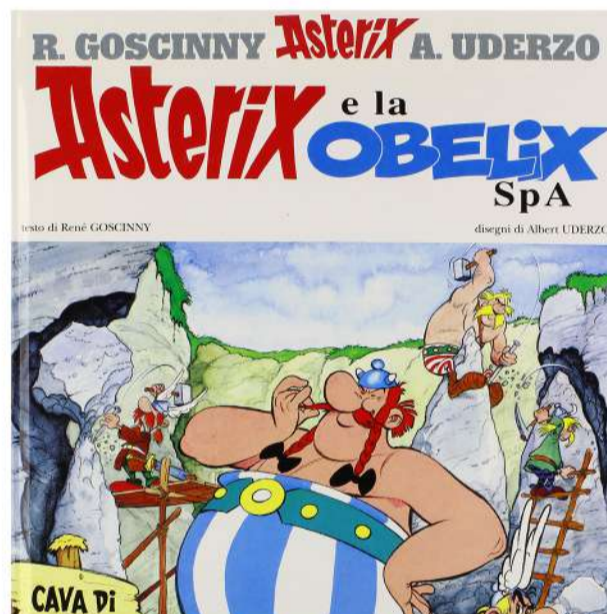
Igor Vujošević
Grafički Dizajn

Stripovi su od svog stvaranja očarali djecu svih uzrasta, kao i sve veći broj odraslih. Njihova maštovita kompozicija ispunjena je svim vrstama natprirodnih likova, kojima je svaki pripisan svojim posebnim i jedinstvenim sposobnostima. Sve je moguće u svetu stripa gde dobro obično poboduje nad zlom. I svet u kojim su sve mogućnosti izvodljivi. Upravo ta podela između stvarnosti materijalnog i sveta stripa stvara opsesiju za njene čitaoce. Pored toga, postoje hiljade stripova koji se štampaju svakodnevno u gotovo svim delovima sveta i takođe su dostupni u digitalnom formatu. Sa širokom upotrebom interneta i porastom dela prevedenih na stranim jezicima, ljudi mogu da pristupe bezbroj digitalnih kopija stripova iz celog sveta. To je još jedna velika prednost stripova.

koje su 1959. stvorili Rene Gosini, Albert Uderzo i Žan-Iv Feri, "Asterix and Obelix" su na prvom mestu sa preko 370 miliona prodatih primeraka. Na drugom mestu je "The Adventures of Tintin" koju je napisao belgijski karikaturist Džordž Remi pod imenom Herže počev od 1929. do 1976. godine, koja je generisala više od 200 miliona prodatih primeraka. I konačno na trećem mestu po evropskom stripu je italijanska serija stripa "Diabolik", koju su stvorile sestre Angela Giussani i Lucianna Giussani 1962. godine i koji ima oko 150 miliona prodatih primeraka. Od tri stripa spomenuta, i "Asterix and Obelix" i "Diabolik" do danas su objavljena nova izdanja. Međutim, iako je strip "The Adventures of Tintin" prestao da proizvodi nova izdanja, njegovo mesto i dalje je među starijim generacijama rezervisano kao jedan od njihovih omiljenih stripova, vraćaju ih u djetinjstvo kad god pogledaju bilo koji

25,7cm x 16,8cm, 'Superman', strip 1, april 2019, DC Entertainment, USA

27,94cm x 21,59cm, 'Asterix e la Obelix', strip-spa, René Goscinny i Albert Uderzo, decembar 1976, Francuska

19,05cm x 12,7cm, 'One Piece', strip-broj 89, jun 2018, Eiichiro Oda, Japan

Severnoamerički stripovi

Neki od najvećih svetskih stripova nastali su u Sjedinjenim Američkim Državama. "DC" i "Marvel" su dve najveće marke strip knjiga koje potiču iz tog regiona. Tri najprodavanija stripa svih vremena spadaju u ovu kategoriju. Na prvom mestu je "Superman", sledi "Batman", a na kraju "Spiderman". Prva dva su spomenuta stripovi "DC", dok su treći iz "Marvel" stripova. "DC" stripovi takođe su najstariji od ova dva, sa serijom stripa "Superman" koju su 1938. godine stvorili Džeri Sigel i Jou Šuster, i koja se prodavala u preko 600 miliona primeraka, a seriju stripa "Batman" su stvorili Bob Kejn i Bil Finger samo godinu dana kasnije i stvorili oko 477 miliona stripova za prodaju. "Spiderman" iz "Marvela" stiže na treće mesto svojim stvaranjem 1963. godine od strane Stan Lee-a i Stiv Ditko-a i koji je ostvario oko 380 miliona prodaja. Ono što je tako posebno u ova dva strip kompanija jeste da su i danas veoma popularni, a verovatno i više, oglašavanjem svojih likova u filmovima "DC" i "Marvel" su postizali ogroman uspeh.

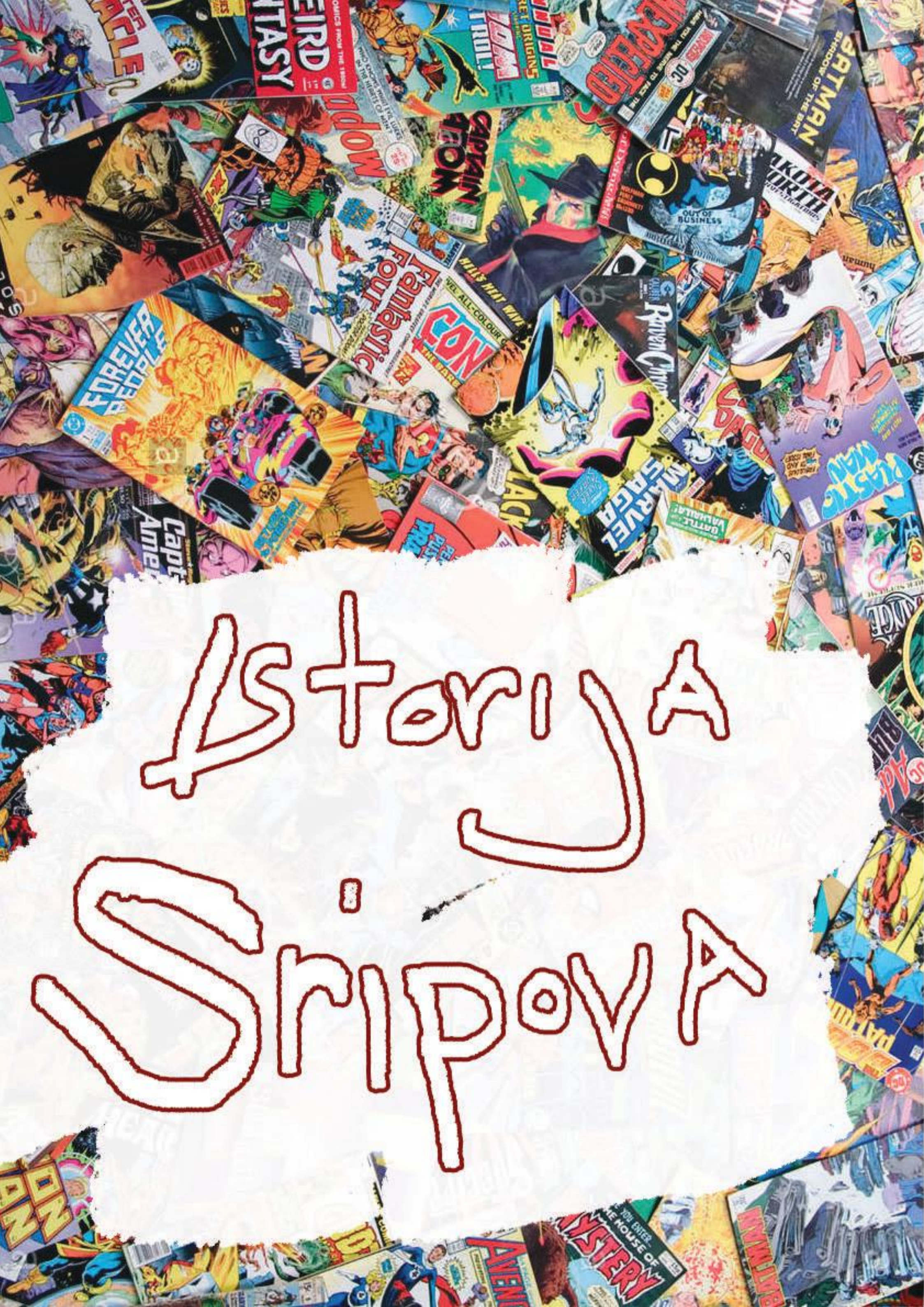
Evropski stripovi

Mnogi evropski stripovi zadržali su svoj kulturni status, iako ne baš tako popularni ili uticajni kao severnoamerički brend "DC" ili "Marvel". Tri vodeće evropske kompanije za stripove su "Asterix and Obelix", "The Adventures of Tintin" i "Diabolik". Belgijski stripovi

od njegovih ikoničnih i originalnih korica. Još par počasnih spomena za stripove koji su stvarali evropski umetnici / karikaturisti jesu: "Lucky Luke" (Moris, Rene Gosini, 1946), "Spike and Suzi" (Vili Vanderstin, 1945) i "Alan Ford" (Luciano Seki i Roberto Raviola, 1969).

Jugoistočni Azijski Stripovi

Stripovi iz ove regije sve više dobijaju na popularnosti širom sveta sa porastom položaja prevodilačkih jezika. Sigurno mora da je jezička barijera uvek bila nedostatak sakupljanja stranih obožavalaca. Ipak, uvođenjem prevedenih verzija njihovih stripova i crtanih filmova izazvalo je veliko interesovanje širom sveta za njihovu jedinstvenu stripovsku umetnost specifičnu samo za taj kraj sveta. Štaviše, neke od ovih stripova su uspeli da se svrstaju u mesta glavnih desetoro najprodavanijih svih vremena zajedno sa markama "DC" i "Marvel". Primetno je da su svi stripovi o kojima ce se spomenuti u ovom odlomku nastali u Japanu. Upravo je ovaj region odgovoran za stvaranje svih vodećih stripova i crtanih serija u Jugoistočnoj Aziji. Prva najprodavaniji strip je "One Piece" koju je stvorio Eičiro Oda 1997. godine sa preko 462 miliona prodanih primeraka. Na drugom mestu je "Dragon Ball", koju je stvorio Akira Torijama 1984. godine i prodana u preko 300 miliona primeraka. Na kraju ove liste je "Naruto" koji je na trećem mestu i stvoren od strane Masaši Kišimoto-a 1999. godine i prodao oko 250 miliona primeraka.

Story A

Sripov A

Istorija stripova

Nikola Rogulja
Dizajn interaktivnih media

Spider-man

Fantastic Four

Incredible Hulk 1966

storija stripova je podjeljena na par era i prva je nazvana Victorian Age. U ovoj eri su vise bile ilustracije i skoro da nista od teksta, najveći ilustrator po imenu Benjamin Franklin.

1938 godine je izbacen prvi akcioni strip, u kome je najpoznatiji Superman. Do 1949 su bili mnostvo super heroja gde su stripovi bas postajali popularni i zato je ova era nazvana The Golden Age. Nazalast pri kraju puno tih superherojskig prica bi bilo otkazano jer masa bi pocela

Julius Schwartz, koji je radio u DC-u, bi nakon kraja Atomic ere se vratio na super heroje misleci da tu ima potencijala. Uz pomoc umetnika Carmine Infantino i pisca Gardner Fox su smislili the Flash. Marvel, njihova konkurencija je ubrzo krenula isto sa svojim herojima koji danas su masovno popularni kao Spider-man, the Hulk, The X-Men, Fantastic Four, Daredevil i mnogi drugi. Ovde su se proslavili Stan Lee i Jack Kirby. Ova era je poznata kao The Silver Age.

**ISTORIJA MODERNE I
SAVREMENE UMETNOSTI**

Istorija Stripa - Manga

Nikola Stanojević 3295
Dizajn Interaktivnih Medija

Da bi zašli dublje u istoriju stripova koja je došla iz zemlje izlazećeg sunca, moramo da vidimo gde i kako je sve počelo, kao i da proučimo sam termin 'Manga'.

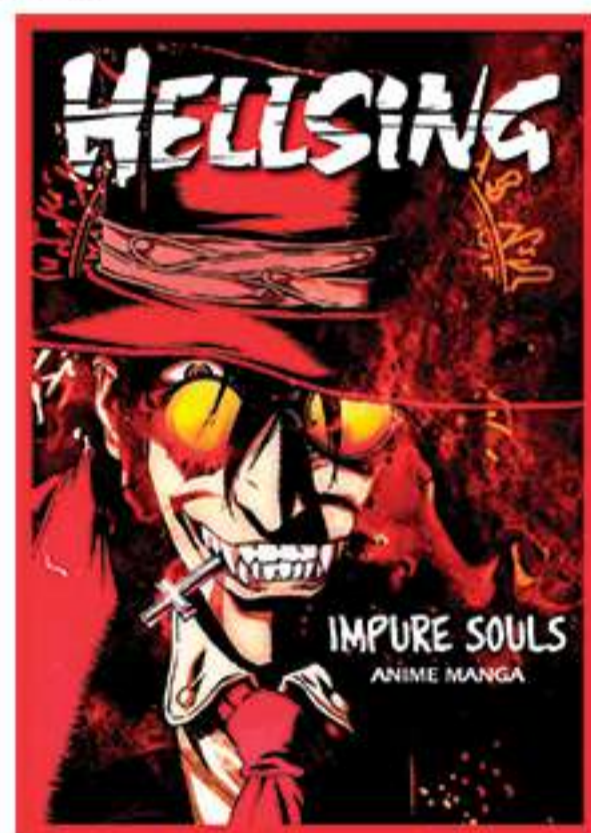
Šta je manga? Manga (漫画) je Japanski naziv za stripove to jest grafičke novele koji su kreirani u Japanu, koriste Japanski jezik ili koriste stil crtanja koji je proizveden u Japanu tokom kasnog 19. veka.

Sam termin manga, na Japanskom, označava reč 'Strip' ili Crtež, to jest karikatura, to jest crtani film. Van Japana, ovaj termin se

koristi da označi stripove koji su došli odatle.

Istorija mangi navodno počinje u davnom 12. veku, većinom zato što se stil čitanja sa desne na levu stranu tada razvio, što se danas koristi u čitanju modernih mangi.

Jedni od prvobitnih 'mangi' su kreirani kao slikovnice. Ove slikovnice su se zvale 'Kibyoshi', kreirane 1775. godine. Bile su pune proze i vrlo komplikovanih (Političke satire, tračevi, ali i obične priče) tema, kao i način pisanja, zbog čega su se smatrale kao prvi strip samo za odrasle. Mešajući tekst i grafički dizajn, to jest sliku i tekst, Kibyoshi se smatra da je kreirao koncept mangi kao što ih mi danas poznajemo

Nažalost, ova forma je vrlo brzo izgubila svoju popularnost u ranom 19. veku nakon nekih 30-tak godina posle njegovog kreiranja. Nakon njih, period za mange (Kibyoshi) je popustio zbog strogosti Japanske vlade, koja je pokušala da spreči širenje tračeva i političke satire. To je rezultiralo u stagniranju forme do 1874, kada su 'Kangaki Robun i Kawanabe Kyosai' napravili prvi manga magazin pod imenom 'Eshinbun Nipponchi'. Iako ovaj strip nije zagolicao interes ljudi, aktivirao je druge i samim tim, Kisho Shimbun (1875), Marumaru Chinbun (1877) i Garakuta Chinpo (1879) su nastupili na scenu, i našli mnogo više sreće među masama. U tom periodu je izdat i prva manga za decu, pod nazivom 'Shonen Sekai'. Shonen je reč za dete, Sekai je reč za svet. Dečiji svet. Kreiran od strane Iwaje Sazanamija, fokusirao se na prvi Kinesko-Japanski rat koji je trajao od 1894 do 1895.

Vrlo brzo nakon izlaska Shonen Sekai-a, 1905, izašla je ženska verzija pod nazivom Shojo Sekaio, Shojo značiti 'Ženski svet'. Do momenta izbijanja i tokom drugog svetskog rata, mange su se manje više ekskluzivno koristile kako propagandni materijal, većinom u pokušaju da uveličaju Japansku imperiju kroz vrlo ulepšane verzije ratova kroz koji su Japanci prolazili.

No, nakon što je Japan kapitulirao u drugom svetskom ratu, ta vrste printe je bila zabranjena, barem što se tiče promovisanja nacionalističkog duha u Japancima.

Amerikanci su bili više nego zainteresovani da iskoriste ovaj medium u svojoj propagandi, uglavom kreirajući mange sa pro-Američkom porukom i kako su Amerikanci došli da ih izbave od tiranije shogunata.

Naravno, posle drugog svetskog rata, mange su morale da poprime drugačiju formu. U ovom slučaju, ta forma je bila napredak shonen i shojo žanra, gde između 1950 i 1969, skok među čitalacima je bilo eksponencijalan. U tom periodu se pojavila grupa devojaka koje su se bavile crtežima, pod nazivom 'Grupa 24. godina'. Devojke su bile fokusirane na ženski žanr, to jest Shojo žanr. Pod tom grupom, bila su imena kao Moto Hagio, Riyoko Ikeda, Yumiko Oshima, Keiko Takemiya i Ryoko Yamagishi. Sledeća dekada, stil shojo mangi se razvio, ali i sa time su došli mnogi podžanrovi kao romani, super junakinje kao i 'ženski stripovi' (to jest, Josei stripovi, Josei značiti mlade žene). Naravno, glavna demografija su još uvek bili muškarci, ili 'shonen' za dečake do 18. godina, i seinen za momke od 18-30 godina. Podžanrovi su se isto kreirali, super junaci, crni humor, horor pa čak i eksplicitni seks. Sam žanr seksa je bio ciljan prema 'seijin', što znači 'odrasao čovek'. Tu se pojavljuje Gekiga, što doslovno znači "dramske slike" i odnosi se na oblik estetskog realizma u mangi. Priča o Gekiga stilu ima tendenciju da bude emocionalno mračna, orijentisana prema odraslima, a ponekad i vrlo nasilna, usredsređena na svakodnevnu realnost, koje su često prikazivane sa vrlo mrskim pogledom.

ISTORIJA
ANIMIRANOG FILMA

Istorija animiranog filma

Anja Ivaštanin
Dizajn interaktivnih medija

Šaljive faze smešnih lica je prvi potpuno animirani film. Nastao je 1906. godine i njegov reditelj je bio Stuart Blakton. Stuart je radio kao ilustrator i novinar. Kada je intervjuisao Tomasa Edisona, Stuart je bio inspirisan da pravi filmove. Već sledeće godine zajedno sa Albertom Smitom osniva Vitagraf. Njihovi filmovi su bili uspešni i postali su milioneri. Prvi njihov film koji sadrži animaciju je Začarani Crtež. To je delom nemi film a delom kadar-po-kadar animacija, i ne smatra se za prvi animirani film zato što nije sačinjen samo od animacije. Žorž Melijes je već koristio ove kao i mnoge druge tehnike

u njegovim filmovima pre Stuarta. Stuart je uradio još par filmova sa animacijom ali je već 1909. odustao od eksperimentisanja zato što je smatrao da je animacija dečija i fokusirao se na biznis. Fantasmagorie je prvi ručno nacrtani animirani film. Nastao je 1908. godine i njegov autor je bio Emil Kol. On je bio francuski umetnik i član umetničkog pokreta Les Arts incohérents. To je bio pokret koji je ismevao klasičnu umetnost i njihovi radovi su sadržali objekte koji nisu imali smisla ili su izgledali kao dečiji crteži. U filmu Fantasmagorie su prikazani objekti koji se pretapaju jedan u drugi. Ovaj film je

Mali Nemo, 1911

Beti Bup Pepeljuga, 1934

Mačak Feliks, 1919

zaslužan da animirani filmovi budu više poštovani pošto su do tada gledani kao vizuelni trikovi. Mali Nemo je animirani film koji je nastao na osnovu već postojećeg lika čiji je autor bio Vinzor Makej. Nastao je 1911. godine i to je bio prvi njegov animirani film, do tada se bavio stripovima. Film je odmah bio uspešan i to je motivisalo da oboji kadrove filma koji je do tada bio crno beli. Ovaj film kao i većina predhodnih nije sačinjen samo od animacije nego i od tradicionalnog filma sa glumcima.

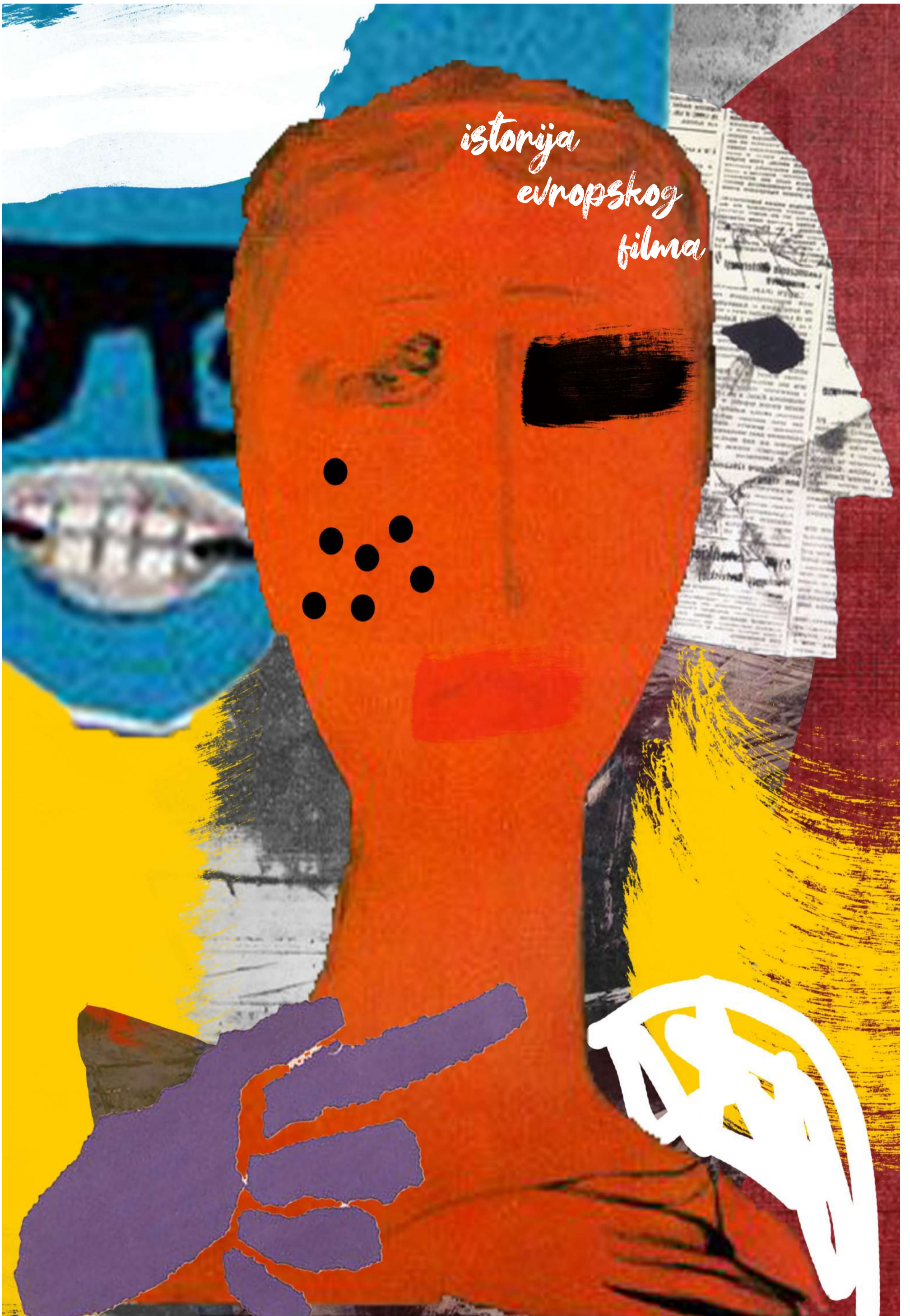
Dinosaur Gerti je najpoznatiji animirani film Vinzora Makeja nastao 1914. godine. Nakon uspeha sa predhodnim filmovima odlučio je da mora još više da zadivi publiku vodvilja. Dinosauru je prikazao kao jedinog u zarobljeništvu i komandovao mu je bičem. Tako da je kroz ceo film izgledao kao da dinosaur ima interakciju sa Vinzorom. Ovo je bio prvi njegov film sa detaljnom pozadinom. Pozadina je bila odvojena i posebno crtana od lika. Gerti je bio prvi lik specifično napravljen za animaciju i sadrži se od preko deset hiljada crteža. Ovo je kasnije postao standard za sve animirane filmove.

Oto Mesmer je bio Američki animator i strip umetnik koji je poznat po liku Mačak Feliks. To je bila prva animirana serija koja je imala globalni uspeh. Mačak Feliks je zaslužan za popularizaciju animacije medju svim publikama. Bio je reklamiran svuda i Oto je napravio strip o Feliksu koji se izdavao trideset jednu godinu. Mesmer je pohađao umetničku školu u Nju Džerziju. Bio je inspirisan Vinzorom Makejom

i počeo je sam da objavljuje stripove u novinama oko 1912. godine. Zajedno sa ilustratorom Henrijem Majerom je napravio animiranu seriju filmova Putovanja Tedija (1915). Napravio je još nekoliko animiranih filmova dok nisu napravili hit Mačak Feliks (1919). Dvadesetih godina dvadesetog veka Mačak Felix je bio poznat kao bilo koji glumac u to doba. Ne samo što je bio popularan medju narodom već su ga i kritičari hvalili. Studio je pravio Mačak Feliks crtaće sve do 1931. godine kada je Volt Dizni preuzeo vodeću ulogu medju animiranim filmovima.

Braća Flajšer su takodje jedni od najuticajnijih animatora tog doba i smatrani su Diznijevim rivalima tada. Prvi animirani film su napravili 1915. Maks Flajšer je izmislio rotoskop, uređaj pomoću koga se precrtavaju kadrovi snimljenog filma radi više realističnog pokreta u animaciji. Prvi film koji su snimili pomoću rotoskopije je Koko Klovn koji je kasnije dobio to ime. Maks je bio angažovan kao menadžer proizvodnje za Brej Produkcije i 1918. su počeli produkciju Iz mastionice. Ta serija je trajala do 1929. godine. Poslednji put se lik Klovn Koko pojavio 1934. u animiranom filmu sa Beti Bup. Beti Bup je najpoznatiji lik Maksa Flajšera. Modelovana je mladim lepim ženama dvadesetih godina devetnaestog veka iako je prvobitno bila pas. Iako je Beti Bup bila kontraverzan lik bila je veoma popularna u Americi.

*istorija
evropskog
filma*

Istorija evropskog filma

Galina Šerčić
Grafički dizajn

Le voyage dans la lun (1902)

Osessione (1943)

Skupljači perja (1967)

Prvi film je nastao 28. decembra 1895. godine u Parizu. Njegovi tvorci su braća Limijer. Trajao je svega nekoliko minuta i predstavljao je dolazak voza na železničku stanicu. Prilikom projekcije ljudi su, videvši da im voz ide u susret, počeli da vrište i beže po sali, ne znajući da je to samo projektovano na platnu. Isti ovaj film je prikazan u Srbiji 1896. godine.

Švedska kinematografija poznata je po tome što uključuje mnoge cenjene filmove. Tokom 20og veka filmska industrija je bila najistaknutija u Skandinaviji. Skandinavka kinematografija je doživela veliku popularnost zbog reditelja Viktora Sjostroma i Ingmara Bergmana.

Nemačka filmska industrija seže od kraja 19.veka. Nemačka kinematografija je dala veliki doprinos i televizijsku tehnologiju ranom filmu. Bebelberg je postao sinonim za filmsku industriju ranog 20. veka u Evropi, slično kao i Holivud. Na nemačku filmsku kinematografiju su uticali različiti pokreti koji su obeležili određeni period nemačke istorije. Prvi filmski projektor su izmislili upravo Nemci, projektor se zvao Bioskop. Za ranu nemačku kinematografiju je ključno bila upečatljiva šminka za ekspresionističke filmove, koji su nastali ubrzo nakon Prvog svetskog rata. Tokom nemog filma, u Nemačkoj su bili naročito popularni Danski i Italijanski filmovi. Najpopularnija tema filmova je bila misterija, po kojoj se proslavio Fric Lang. Nemačka je počela tokom Prvog svetskog rata da proizvodi Vaterland filmove, koji su omlažavali protivnike i imale su svrhu propagande. Tokom Vejmarske republike ,nemački filmovi su bili inspirisani umetničkim pokretom ekspresionizmom. Ekspresionistički filmovi se uglavnom oslanjaju na simbolizam i umetničke slike. Primer ekspresionističkog filma je Kabinet dr. Kaligarija. Film je imao mračnu tematiku, set je bio nerealan sa geometrijskim slikama naslikanim na podu, gluma je bila preuveličana, senke bacane po zidovima i kostimi bizarni

Francuska je osnivač filma, prvi film dolazak voza trajao je 50 sekundi. Žorž Melie je 1902. godine označen kao prvi reditelj koji je snimio naučnofanstačni film sa specijalnim efektima. Tokom Drugog svetskog rata, bilo je teško snimati i gledati filmove zbog nacističke okupacije. Nakon rata nastaje žanr Francuski novi talas. Ova vrsta filma je dosta privukla mlade ljude, pošto je većina režisera bila rođena tokom 30tih godina 20og veka. Talas je doživeo vrhunac od 1958. godine do 1962. godine. Žanr se bunio protiv prošlih formi francuskih filmova i bili su protiv visokobudžetnih filmova. Francuski novi talas je bio pod uticajem Italijanskog neorealizma i klasične holivudske kinematografije. Karakteristike su bile sarkazam, ironija, improvizovani dijalozi, brze promene scena.

Film je u SSSR služio kao vid propagande. Sovjetska vlada je smatrala da film može poslužiti kao najidealnije sredstvo za širenje svoje ideologije. Zanimljivo je da prvi sovjetski film nije odgovarao ovom kalupu, film je bio verski o ocu Sergeju. Nakon Drugog svetskog rata u SSSR su se pojavili filmovi u boji. Tokom 60tih godina Andrej Tarkovski izbacuje film po ocu Andrej Rubljov. Film prati ruskog pravoslavnog monaha i slikara Andreja Rubljova. Ovaj film je privukao veliku pažnju zato što je prikazivao hrišćanstvo i individualizam, što je bilo protiv državnom ateizmu.

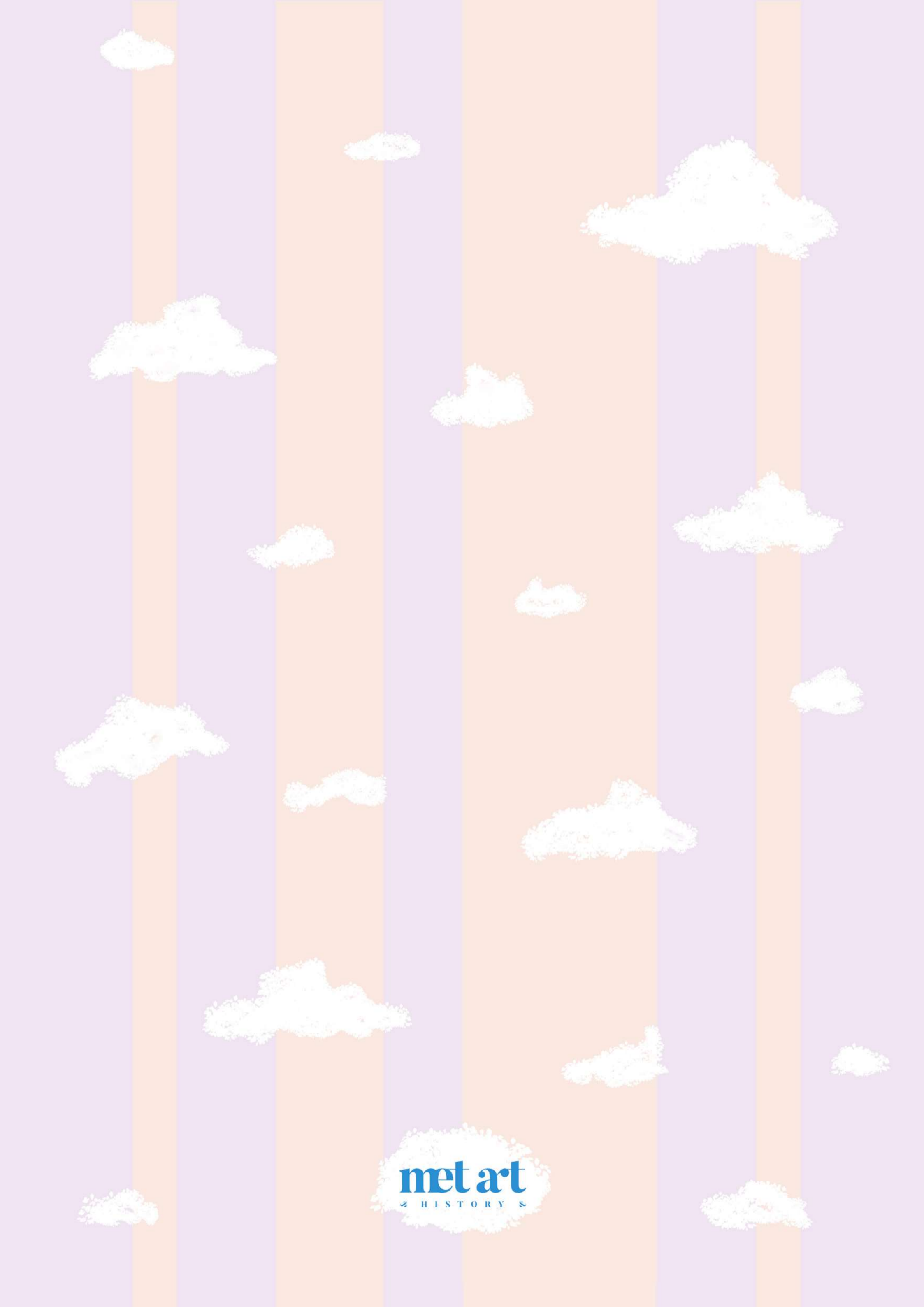
Italijanska filmska industrija je formirana od 1903. godine do 1908. godine. Italija je od 1911. godine do 1919. godine, bila dom prvog avangardnog filma, inspirisanog futurizmom. Futuristima je bioskop bio idealan oblik umetnosti, bio je sveži mediji i mogao je da ima specijalne efekte i montažu. Dosta filmova iz futurizma je izgubljeno, ali kao najuticajniji futuristički film se smatra Taisa, koja je kasnije poslužila kao inspiracija nemačkom ekspresionističkom pokretu. Krajem Drugog svetskog rata, italijanski neorealistički pokret je očeo da se oblikuje. Neorealistički filmovi su se bavili obično radničkom klasom (suprotno od Belih telefona). Mnogi neorealistički filmovi su imali ne profesionalne glumce. U neorealističkim filmovima se često pojavljuju deca u glavnim ulogama da bi izazvala veću empatiju kod gledalaca. Prvi film ovog žanra je prikazan 1943. godine u Rimu, zvao je Opsesija. Reditelj Federiko Felini je obeležio posleratnu italijansku filmsku industriju. U SAD je smatran najuticajnijim Evropskim režiserom 20og.veka. Njegov film Sladak život iz 1960te. Proglašen je 6. najboljim filmom ikada. Karakteristike njegovih filmova su kombinacija sećanja, snova, fantazije i želje. Izraz felinijski je neetko korišćen da bi se opisala bilo koja scena u kojoj halucinirajuća slika ulazi u bilo koji običan događaj. Špageti vesterni su italijanski vesterni, koji su se razlikovali od klasičnih vesternova po ograničenom budžetu i time što su snimani u Evropi. Takođe Špageti vester je žanr koji je kombinovao tradicionalni zapadni ambijent sa italijanskom komedijom. Tokom šezdesetih i sedamdesetih godina italijanski horor filmovi postaju klasika i utiču na žanr u drugim zemljama. Italijanski horor filmovi (đalo) su bili poznati po nasilju. Karakteristika đalo filmova je bila misterija nekogubistva, koje treba rešiti. Ubica je najčešće jedan od ključnih likova, koji se skriva prerašavanjem, takođe je najčešće metalno bolestan. Naglasak se stavlja na ludilo. Ubistva se najčešće dešavaju kada je žrtva najosteljivija (tušira se, oblači se...). U hororima su se koristili najmoderniji vizuelni efekti, živopisne boje i bizarni uglovi kamere. Muzika je imala veliki uticaj na đalo filmove, važno je bilo da melodija izaziva nervozu. U ovom periodu nastaju i Policioteski filmovi, koji su po žanru krimi i akcionalni.

Prvi bioskop otvoren je 1909. godine u Beogradu. Prvi srpski film ikada snimljen je 1911. godine, Život i delo Besmtnog Vožda Karađorđa. Nakon povlačenja srpske vojske preko Albanije, srpski filmovi su većinom imali ratnu temu sa saveznicima i ratnim zbivanjima na Solunskom frontu. Prva ekranizacija nekog književnog dela je urađena 1948. godine (Sofka), a prvi film u boji je pop Ćira i pop Spira. Srpski film vrhunac doživljava sa pojavom Crnog talasa, od 1961 godine do 1971. godine. Crni talas predstavlja bunt jugoslovenskih zaljubljenika u film protiv tadašnje politike. Podstaknut je estetikom crnog filma (film noir), dovodi se u vezu sa cenzurom, diktaturom, time se njegova estetska dimenzija potiskuje u drugi plan. Namera crnog talasa je bila traganje novim oblicima umetničkog izražavanja koji prati nezadovoljstvo društvenim stanjem. Umesto mjuzikla i ljubavnih narativa koji se okončavaju srećnim krajem, na scenu stupaju teme razočaranja, depresije i pesimizma. Junaci filma su kriminalci, često sociopate, među kojima se izdvajaju ratni veterani, političari, prevaranti... Vizuelna strana ovog filma je ekspresionistička, odlikuje ih duboki fokus, vertikalni pre nego horizontalni ugao kamere, te se radnja odvija u zamračenim prostorijama ili slabo osvetljenim ulicama.

Studenti

Na kraju, želeli bismo da se zahvalimo našim studentima i još jednom pomenemo naše studente, koji su svojim radovima učinili ovu publikaciju posebnom.

Kristina Nikolić
Mina Sakić
Polina Dabiža
Matheo Delalle
Anđela Rosić
Andrej Ferš
Kristina Petrov
Iva Đedović
Nemanja Grubišić
Slađana Ljubić
Marina Živković
Katarina Stefanović
Marija Popadić
Igor Vujošević
Nikola Rogulja
Nikola Stanojević
Anja Ivaštanin
Galina Šerčić
Nikola Jovanović

met art

2 HISTORY 8

met art
2 HISTORY 2